

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME

KOMİSYONU

**İSRAİL’İN İŞGAL ALTINDA TUTTUĞU DOĞU
KUDÜS, BATI ŞERİA VE ABLUKA ALTINDAKİ
GAZZE’DE YAŞAYANLARLA BİR BÜTÜN
HÂLİNDE FİLİSTİNLİLERE UYGULADIĞI
AYRIMCILIK POLİTİKALARI, İNSAN HAKLARI
VE ULUSLARARASI İNSANCIL HUKUK
İHLALLERİNİN İNCELENMESİ**

ALT KOMİSYONU

TUTANAKLARI

11 Kasım 2021 Perşembe

KONU

**-İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Berdal ARAL’ın,
video konferans sistemiyle, “İşgal Hukuku ve İsrail’in Yerleşimci
Koloniyalizmi” konulu sunumu**

11 Kasım 2021 Perşembe
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.32
BAŞKAN: HAKAN ÇAVUŞOĞLU

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Alt Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, değerli basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; 27’nci Dönem Beşinci Yasama Yılı’nın Alt Komisyonumuz olarak ilk toplantısını açıyorum. Hepiniz hoş geldiniz.(*)

Bugün, ilk defa çevrim içi bir toplantı gerçekleştireceğiz. Konuğumuz İstanbul Medeniyet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Profesör Doktor Berdal Aral. Sayın Hocamıza da hoş geldiniz demek istiyorum.

Hocam, hoş geldiniz.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Hoş bulduk, çok teşekkür ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ben, hemen, bu arada Sayın Berdal Aral Hocamızın biyografisini sizlerle paylaşmak istiyorum: Kendisi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden mezun oldu. 1994 yılında “Eleştirel Hukuk Açısından Türkiye ve Uluslararası Toplum” başlıklı çalışmasıyla Glasgow Üniversitesinde doktorasını tamamlayan Prof. Dr. Berdal Aral’ın hem verdiği dersler hem de yaptığı çalışmalar özellikle uluslararası hukuk ve insan hakları alanında yoğunlaşmıştır. Kendisinin Türkçe olarak kaleme aldığı 4 kitap çalışması vardır: Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa Hakkı, Üçüncü Kuşak İnsan Hakları Olarak Kolektif Haklar, Küresel Güvenlikten Küresel Tahakküme Birleşmiş Milletler Güvenlik Sistemi ve İslam Dünyası ile Bitmeyen İhanet Emperyalizmin Gölgesinde Filistin Sorunu ve Uluslararası Hukuk kitapları vardır. Ayrıca, Türkçe ve İngilizce olarak hem yukarıda sözü edilen konularda hem de Türkiye’nin dış politikası alanında yayınlanmış makaleleri bulunmaktadır. Hâlen İstanbul Medeniyet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bildiğiniz gibi, İsrail’in İşgal Altında Tuttuğu Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Abluka Altındaki Gazze’de Yaşayanlarla Bir Bütün Hâlinde Filistinlilere Uyguladığı Ayrımcılık Politikaları, İnsan Hakları ve Uluslararası İnsancıl Hukuk İhlallerinin İncelenmesi Alt Komisyonu 24 Haziran 2021 tarihinde kuruldu. Şimdiye kadar 2 dinleme yaptı. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi Doktor Özge Özkoç’un “Filistin İsrail Sorununun Tarihsel Arka Planı” konulu sunumu ile Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı Doktor Ufuk Ulutaş’ın “İsrail İç Siyaseti” başlıklı sunumu oldu. Bugünse sizlere dağıtılan gündemde de görebileceğiniz gibi Komisyonumuzun adında yer alan başlıkların kühüne nüfuz etmemizi kolaylaştıracak bir konuyu ele alacağız, işgal hukuku ve İsrail’in yerleşimci kolonyalizmi.

Değerli arkadaşlar, ben konuyu Virginia Tilley’in 2012 yılında yayınlanan İşgalin Ötesi, İşgal Altındaki Filistin Topraklarında Apartheid, Kolonyalizm ve Uluslararası Hukuk kitabına yazdığı önsöz üzerinden kısaca çerçevelemek istiyorum. Tilley’e göre, bugüne kadar İsrail-Filistin çatışmasının çözülememesinin temel sebebi, uluslararası toplumun İsrail’in gerçek stratejik hedeflerine temel teşkil eden doktrin ve gündemini yanlış teşhis etmesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü bugüne kadar uluslararası toplum İsrail’i sadece işgalci bir güç olarak görmüş, değerlendirmelerinde de sadece uluslararası insancıl hukuku üzerine yoğunlaşmış ve çözümü burada aramıştır. Oysa, İsrail sadece

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

işgalci değil aynı zamanda sömürgeci bir güç ve Apartheid rejimi olarak ciddi insancıl hukuk ihlalleri yanında, insanlığa karşı suçlar da işlemektedir. Bu gerçeğin farkına varılması, onlarca yıldır süren müzakere süreçlerinin niye barışla sonuçlanmadığının da anlaşılmasını sağlayacaktır.

İsrail-Filistin çatışmasının çözümüne ilişkin müzakerelerde takip edilen liberal çatışma çözümü modelleri, İsrail hükümetlerinin en ciddi endişelerinin bir Arap saldırısı olduğu şeklindeki iddialarını veri almışlardır. Bu sebeple de barış görüşmeleri İsrail'in güvenliğini sağlamaya yönelik adımlara yoğunlaşmış, taraflar arasında olduğu varsayılan karşılıklı nefretin ortadan kaldırılmasına dönük adımlar atılmıştır. Bu yaklaşım, İsrail ve Filistin arasında sınır kontrolleri gibi alanlarda, anlaşmalarla liderler arasındaki zirve görüşmelerinden İsraili ve Filistinli gençlerin katıldığı yaz kamplarına kadar hemen her düzeyde diyalogu teşvik eden projelerle sonuçlanmıştır. Bütün bu adımların hedefi, güven inşası ve karşılıklı anlayışın sağlanması olmuştur. Fakat bu adımların hiçbir kalıcı, olumlu bir sonuç üretememiş, İsrail'in işgali altındaki topraklarda uyguladığı politikalarında kayda değer bir değişiklik sağlayamamıştır. Bu başarısızlığın sebebi, asıl meselenin gözden kaçırılmasıdır. Sömürgeciliği besleyen şey nefret değildir. Sömürgecilik, yabancı bir gücün sahip olduğu üstün askerî güç yoluyla başkasına ait toprak ve kaynakları -ki Filistin örneğinde kutsal mekânlar gibi sembolik değerler de söz konusudur- ele geçirmesidir. Bu yüzden, kaynağında sömürgeciliğin olduğu bir çatışma, tarafların birbirlerini insan olarak görmelerini sağlamakla değil, yabancı tahakkümünün yol açtığı temel adaletsizliklerin görülerek sömürge altındaki insanların kendi kaderlerini tayin etme yani selfdeterminasyon haklarını kullanma kapasitelerinin yeniden inşa edilmesiyle çözülebilir. Benzer şekilde, Apartheid rejimi de tarafların birbirlerini anlamadığından ya da yanlış anladığından değil, bir grubun hayatta kalma mücadelesini verirken diğerini fiziki olarak dışlamasıyla ortaya çıkmaktadır. Burada, dışlamanın öteki olmaktan başka hiçbir gerekçesi ve sebebi yoktur. Başkalarıyla birlikte var olmayacağını ya da gelişmeyeceğini, kendi kültürü ve fiziksel varlığını sürdürmek için ihtiyaç duyduğu, kendisine ait hayat alanını korumak için ötekilerin mutlaka tahakküm altına alması gerektiğini düşünen bir grup için karşı tarafın ne yaptığının, ne söylediğinin ya da taleplerinin ne kadar adil olduğunun bir önemi yoktur.

Özetle, Yahudi olmayanlar olarak Filistinliler, sadece varlıkları ve topraklarına bağlılıklarıyla Yahudi devleti için bir tehdit olarak görülmekte ve baskıya maruz kalmaktadırlar. Bugün, Berdal Aral Hocamız bize Filistin-İsrail çatışmasını uluslararası hukuk açısından anlatacak. Arkadaşlar, Hocamızın “Bitmeyen İhanet: Emperyalizmin Gölgesinde Filistin Sorunu ve Uluslararası Hukuk” isimli kitabını alıp temin edip okumanızı tavsiye ediyorum. Eserinde ortaya koyduğu yaklaşım, Türkçe literatür göz önüne alındığında çok yenilikçi bir bakış açısı sunmaktadır. Söz konusu kitabında Hocamız, Filistin sorununu tarihî bağlam içinde, uluslararası hukuk açısından ele alırken bir yandan da bu sorunun, küresel ve bölgesel emperyalist düzenle yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Değerli arkadaşlar, Hocamızın konuya ilişkin değerli görüşlerini almak üzere sözü şimdi kendisine vereceğim. Önce Hocamızın sunumunu alacağız, akabinde arkadaşlarımızın varsa sorularını alacağız ve toplantımızı bu şekilde nihayete erdireceğiz. Planladığımız süre bir buçuk saat civarındadır, arkadaşlarımıza özellikle bunu duyurmak istedim. Şimdiden, hepinize çok teşekkür ediyorum.

Hocam, söz sizde, buyurun lütfen.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Hepinizi, tüm milletvekili arkadaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. Çok teşekkür ediyorum beni buraya davet ettiğiniz için.

Burada, Sayın Başkan, yaptığınız konuşmanın içeriğine katılıyorum. Çok önemli konuşma. Hakikaten, benim de doğru olduğunu düşündüğüm bir yaklaşım tarzı bu. Dolayısıyla Komisyonunuzun bu konudaki duruşunu takdir ettiğimi belirtmek isterim doğrusu.

Şimdi, tabii, konu çok karmaşık fakat ben mümkün olduğu kadar uluslararası hukuk bağlamında çok dağılmadan konuyu ele almaya çalışacağım. Şimdi, bir kere şuradan başlamak mümkün diye düşünüyorum. İsrail'in, devlet olarak ortaya çıkma süreci aslında sömürgeciliğin tasfiye edilmeye başladığı bir tarihsel dönemece denk gelmektedir. Yani, özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra, bildiğiniz üzere, pek çok Afrika halkı, Asya halkı ve başka birtakım sömürge yönetimi altında yaşayan halklar, bağımsızlıklarına kavuşmuşlardır. Hatta öyle ki, mesela, 1960'lı yıllara biz İngilizce olarak bir "colonization" deniyor. Yani, sömürgelerin bağımsızlığına kavuşma süreci. Nitekim, mesela, 1960 yılında kabul edilen çok önemli bir belge vardır. Sömürge halklarının ve ülkelerinin bağımsızlığına ilişkin deklarasyon diye 1960... Ve bu deklarasyona sömürgeciler bile açıkça karşı çıkmaktan çekinmişler ama çekimser oy vermişler. Şimdi, dolayısıyla, sömürgeciliğin tasvir edildiği bir süreçten bahsediyor ve sömürgeciliğin artık bir insanlık suçu hâline geldiği kanaatinin ortaya çıkması çok önemli. Mesela, Birleşmiş Milletler Anlaşması'na baktığımız zaman, burada, uluslararası bağlamda ilk defa olarak selfdeterminasyon hakkı -daha doğrusu ilke olarak tabii o zaman ilke kelimesi, kavramı kullanılmıştır.- selfdeterminasyon ilkesi ortaya çıkmıştır. Yani bu selfdeterminasyonun anlamlarından biri de ki pratikte de bu anlam zaten öne çıkmıştır soğuk savaş döneminde, o da sömürge halklarının başka bir devletin tahakkümü altında olmasını kabul edilemez olduğunu. Bunun hem ahlaki olmaktan uzak hem de hukuken asla kabul edilemez olduğu kanaatinin yerleşmiş olmasıdır. Dolayısıyla, İsrail'i anakronik hâle getiren unsurlardan bir tanesi bu. Yani, İsrail, sömürgeciliğin sona ermeye başladığı bu tarihsel dönemde önce siyonist hareket olarak sonra da İsrail devleti olarak varlığını devam ettirmiş ve giderek topraklarını genişletmiş olan saldırgan, ırkçı, yayılmacı bir devlettir, şüphesiz ki öyledir.

Şimdi, İsrail'e tabii, 181 sayılı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Kararı var meşhur, 29 Kasım 1947'de kabul edilen karar. 181 sayılı Karar çok önemlidir ve bu karar İsrail'in kuruluşuna giden sürecin en önemli dönemeç noktalarından bir tanesidir ki ben zaten kitabımda bitmeyen ihanet derken ihanetlerden birinin de bu olduğunu aslında ifade etmiş oluyorum. Çünkü bu karar çerçevesinde, işte İsrail'e Filistin manda yönetimindeki Filistin topraklarının yüzde 56,5'i verilmiştir. Oysa, bütün bu göçlere rağmen, İngiliz manda yönetimi dönemindeki bütün o göçlere rağmen aslında Filistin topraklarındaki Yahudi sayısı üçte 1'i civarındadır, yüzde 30-35 civarındadır. Ama buna rağmen toprakların yüzde 56,5'i İsrail'e verilmiştir. Tabii, konumuz o değil, bunun farkındayım ama bununla ilgili şunu söylemek istiyorum: Aslında 181 sayılı Kararın kendisi, uluslararası hukuk açısından çok problemli bir karardır ama bunu tabii, tartışmıyorum şu anda. Kitapta bunları zaten tartıştım ama şunu söylemeye çalışıyorum, eğer ben burada işgal topraklarında İsrail'in icraatlarını ele alıyorsam burada şunun da farkında olduğumu belirtmek isterim: Aslında İsrail'in varlığının sorgulanması gerektiğini düşünüyorum, yazdığım kitaplarda bunu ele aldım. Ama bir de şundan dolayı bunu söylüyorum: 181 sayılı Karar Filistin topraklarının yüzde 56,5'üğünü İsrail'e bıraktığı hâlde sonra ne olmuştur? Biliyorsunuz, 14 Mayıs 1948'de İsrail devletinin kuruluşu ilan edilmiştir. Sonra şu olmuştur: İsrail bu topraklarda yani yüzde 56,5 olarak kendisine tahsil edilen topraklarda katliamlara başlamıştır ki orada hiçbir Arap'ın yaşamasını istememiştir yani burada saf Yahudi bir nüfus oluşturma çabasına girmiştir. Etnik temizlik başlayınca bu defa mecburen bazı Arap orduları devreye girmek zorunda kalmıştır. Niye? Halkın isteği üzerine. Fakat tabii, çok dağınık ordular, sonuçta, çok daha güçlü bir ordusu olan İsrail'e karşı yenilgiye uğramışlardır. Bu savaş sırasında aslında İsrail toprakları çok genişlemiştir yani yüzde 56,5'tan yüzde 78'e çıkmıştır. Yani bu savaş sırasında, 1948-1949 savaş sırasında İsrail aynı zamanda Taberiye, Batı Kudüs, Yafa, Akra, Safed gibi yerleri de işgal etmiştir. Dolayısıyla, aslında konuşulması gereken budur aynı zamanda fakat maalesef, uluslararası toplum bu konuyu konuşmak istemiyor, sürekli olarak bize 1967 sınırlarını ısrarla göstermek istemektedir, bunu da özellikle vurgulamak istiyorum. Yani aslında bizim şunun farkında olmamız lazım: İsrail devleti yasal mıdır? Bir kere, bunu konuşmamız gerekiyor, sömürgeci bir devlettir ve bunun konuşulması gerekir ama tabii, bugün bunu konuşmayacağım çünkü konumuz bu değil.

İkinci nokta: İsrail'in 1948-1949 savaşıyla elde ettiği topraklar da yasa dışıdır kesinlikle. Neden yasa dışıdır? Bir kere, Birleşmiş Milletler Kurucu Anlaşması'nın 2'nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre devletler uluslararası ilişkilerde askerî güce başvurmaz, askerî güç tehdidinde bulunamazlar.

Üçüncü nokta: Uluslararası hukukta “a fortiori” diye bir kavram vardır, “a fortiori” olarak yani daha güçlü bir gerçekçeyle zaten askerî güç kullanmak yasaksa askerî güç kullanılarak toprak kazanmak daha da büyük bir yasaktır, daha güçlü bir yasaktır, “a fortiori” olarak bu böyledir zaten. Dolayısıyla, İsrail'in 1948-1949 savaşında elde etmiş olduğu Filistin topraklarına ilişkin olarak hiçbir yasal çerçevesi yoktur, bu, uluslararası hukuka tamamen aykırıdır. Kaldı ki bu zaten İkinci Dünya Savaşı sonrası oluşan uluslararası hukuk bağlamında yapılageliş kuralı olarak zaten yasak hâle gelmiştir. Yani hem BM Anlaşması'nın genel formatı bu yöndedir ama aynı zamanda, BM'nin de etkisiyle – Genel Kurulda aldığı bütün kararlar da bu çerçevede- bu süreçte giderek artık askerî güç kullanımının getireceği kazanımların hiçbir şekilde yasal olmadığı kanaati bir yapılageliş kuralı olarak yani teamül hukuk kuralı olarak uluslararası hukuka yerleşmiştir zaten.

Daha da ileri giderek şunu da söyleyebiliriz tabii: 1970 yılına geldiğimiz zaman buna ilişkin ayrıca bir de karar alınmıştır. Yani zaten yapılageliş kuralı olan bu norm... 1970 yılında kabul edilen çok önemli bir başka belge var BM Genel Kurulunun kabul ettiği -üstelik bu da konsensüsle kabul edilmiştir yani hiçbir devletin buna itirazı yoktur- Dostça İlişkiler Bildirgesi, çok daha uzun bir ismi var ama şimdi buna girmeyelim. Bu bildirge diyor ki burada: “Askerî güç tehdidi yoluyla toprak kazanmak yasaktır.” Dolayısıyla, burada İsrail'in elde ettiği toprakların yasa dışı olduğunu özellikle söylemek lazım. Tabii, şunu da söyleyeyim: İsrail “Ben burada meşru müdafaa hakkımı kullandım.” diyor. Yani 1948-1949 savaşında güya Ürdün savaşa katılmış, İsrail'le savaşmış ve burada Batı Şeria'yı, Doğu Kudüs'ü ele geçirmiş Ürdün, Gazze de Mısır'ın elindeymiş, dolayısıyla bu savaşta güya İsrail meşru müdafaa hakkını kullanmış. Yani Ürdün Batı Şeria ve Doğu Kudüs'ü ele geçirmeseymiş muhtemelen İsrail'i de yok edebilirmiş. Böyle bir iddia var ki bu zaten doğru olmayan bir iddia ama bunun doğru olduğunu varsaysak bile yani İsrail'in meşru müdafaa hakkını kullandığını varsaysak bile şunu söylememiz lazım: Meşru müdafaa hakkı hiçbir şekilde bir devletin kendi toprakları dışında toprak elde etmesine izin vermez. Mesela o yüzden, diyelim ki Irak-İran savaşında Irak 1980'de İran'ı işgal ettiği zaman İran sadece kendi topraklarını savunma hakkına sahipti. Yoksa, İran Irak'a girmiş olsaydı o savaşta ve Irak topraklarının bir kısmını ele geçirmiş olsaydı, “Ben meşru müdafaa hakkımı kullanıyorum.” deseydi, bu kabul edilemezdi. Niye? Çünkü meşru müdafaa hakkı bir devletin kendi topraklarını, kendi ülkesini yabancı işgale karşı korumasıdır, bunun ötesinde bir anlamı yoktur. O yüzden, bu toprakların yasa dışı olduğunu da söylemek gerekir yani aslında İsrail'in sahip olduğu toprakların önemli bir bölümü yasa dışıdır, bu da ayrı bir tartışma konusu.

Şimdi gelelim işgal meselesine. Bir kere, İsrail'in 1967'de işgal ettiği ve sonuçta bütün Filistin'i iç ettiği, absorbe ettiği bir savaş var ki bu savaşı İsrail'in kendisi çıkarmış üstelik, onu da söyleyeyim. Bazı kaynaklar diyorlar ki: “İsrail'e saldırmış Araplar.” Araplar İsrail'e saldırmadılar, Arapların İsrail'e saldırmak gibi bir niyetleri yoktu zaten. Sadece Cemal Abdülnasır, Mısır'daki rejim Sina bölgesini daha etkin olarak kullanmak istiyordu, o kadar. Ama bazı kaynaklar, maalesef, inatla ve ısrarla hâlâ Arapların saldırdığını ya da Arapların saldıracağını söylüyorlar. İsrail saldırmıştır Araplara 1967 savaşında ki bunu artık İsrail de kabul etmeye başladı yani revizyonist tarih bunu açık açık ortaya koymuştur. 1967 sınırları yani Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Gazze bölgesine ilişkin olarak İsrail burada işgalci konumundadır. Buradaki işgali farklı kılan birtakım hususlar var, öncelikle bundan bir bahsetmemiz lazım. Bunlardan bir tanesi şu: İşgalci buradaki nüfus yapısını değiştirmek amacıyla yani demografik planlama yaparak buraya Yahudi yerleşimcileri yerleştirmiş bulunmaktadır ve buna karşılık da bunu mümkün hâle getirmek için ne yapmaktadır? Oradaki Filistinlilerin oraları terk etmesini sağlamaktadır. Mesela, savaş sırasında bir sürü Filistinli orayı terk etmek zorunda kalmıştır, bunların geri dönüş hakkı yoktur zaten.

Ayrıca, Batı Şeria’da İsrail’in korkunç baskıları ve zulümleri nedeniyle, birtakım belgeleri iptal etmesi nedeniyle ya da İsrail’in birtakım insanları sınır dışı etmesi nedeniyle bir sürü insan oradan göçmek zorunda kalmıştır. Dolayısıyla, hem bu yolla hem de Filistin’e ait toprakları keyfi olarak gasbederek, istilak ederek bu topraklara Yahudileri yerleştirmektedir. Ki biliyorsunuz, bugün Doğu Kudüs ve Batı Şeria’da 250 civarında yasadışı Yahudi yerleşimleri vardır ve buradaki Yahudi nüfusu 750 bin civarındadır. İsrail’in işgalci olarak buradaki uygulamaları çok sistematiktir, çok kurumsallaşmıştır ve son derece baskıcıdır, hiçbir isnat kabul etmemektedir, bütüncüdür, bunu özellikle vurgulamak lazım. İsrail’in buradaki niyeti, aşama aşama bütün bu bölgeyi aslında ele geçirmektir ki zaten biliyorsunuz, 1980 yılında ne yapmıştır İsrail? Doğu Kudüs de dâhil olmak üzere tüm Kudüs’ün İsrail’in ebedî başkenti olduğunu ilan etmiştir. Yani bunun anlamı “Ben burayı ilhak ettim.”dir. İsrail çok kurnaz bir devlet, aldatmayı çok seven bir devlet; açık açık “Ben ilhak ettim, Batı Şeria’yı ilhak ettim.” demiyor. Ne yapıyor? Defakto olarak yani fiili olarak bunu yapıyor, sonra sahada birtakım mevziler kazanıyor, bunu da uluslararası topluluk dediğimiz, aslında ABD’den ve Avrupa’dan oluşan ülkelere kabul ettiriyor bir süre sonra. Zaten İslam dünyasının durumu ortada, İslam dünyasının ne yazık ki uluslararası sistem içinde fazla bir söz hakkı olduğunu söyleyemeyiz çünkü çok pasif bir örgüt maalesef İslam İş Birliği Teşkilatı ve Müslüman ülkeler genellikle. Dolayısıyla, bütün bu sahadaki kazanımları bir süre sonra hukuksal bir kazanıma dönüştürme politikası izliyor İsrail ve amacı da aslında bu bölgeyi ilhak etmek. Aynı zamanda, burada sistematik ırkçılık yaptığını da söylememiz gerek. Zaten Filistin’de amacı orada aslında Filistinlisizleştirilmiş bir bölge oluşturmak ve böylece tümüyle Batı Şeria’yı, Doğu Kudüs’ü ele geçirmek, İsrail’in izlediği politikalar aslında büyük ölçüde bunlar. Bunu yaparken aynı zamanda, Filistinlilerin ulusal haklarının hayata geçirilmesini de imkânsız hâle getirmek istiyor İsrail. Yani işte, mesela, Batı Şeria’ya baktığımız zaman paramparça olmuş topraklar var burada, adacıklardan oluşan topraklar var. Aslında bunlara “Bantustanlar” diyorum ben. Bantustanları biliyorsunuz, Güney Afrika’da soğuk savaş döneminde siyahi halkı ve beyaz olmayanların özgürlük mücadelesini bastırmak amacıyla “apartheid” yönetimini, ırkçı yönetim, beyaz azınlık yönetimi bunlara ufak ufak birtakım adacıklarda devlet kurma imtiyazı -sözüm ona- verdi, “self determination” hakkını ortadan kaldırmak amacıyla. Fakat ne olmuştur? Şu olmuştur: Bu Bantustanlar, lafta egemen olan Bantustanlar ama aslında Güney Afrika’nın güdümünde olan bu Bantustanlar hiçbir şekilde tanınmamıştır ve Güvenlik Konseyi buna yönelik olarak birtakım kınama kararları almış ve hiçbir devletin bunu tanımaması gerektiğine ilişkin 1976 yılından itibaren bir sürü karar alınmıştır bu Bantustanlarla ilgili olarak. Dolayısıyla, bugün eğer biz Batı Şeria’da bir Filistin devletinin kurulmasından söz edersek -açık söyleyeyim- bu bence gerçek olmayan bir beklentidir çünkü Batı Şeria’da artık bir devlet kurulamaz bu noktada yani mücadelenin zeminini kesinlikle değiştirmek gerekiyor. Batı Şeria’da adacıklar vardır sadece, bunların arasında da bir sürü Yahudi yerleşimleri vardır, otobanlar vardır, güvenlik bölgeleri vardır, karakollar vardır, kontrol noktaları vardır; bunlar birbirinden tamamen koparılmıştır durumdadır. Nereye devlet kuracaksınız ki siz? Eğer ki uluslararası toplum İsrail’e karşı topyekûn ambargo uygulamazsa bu uygulamalar devam edecek, bir kere, bunu söylememiz gerekir.

Uluslararası hukukta işgal yönetimine, işgale ilişkin kurallaşmaya ilişkin olarak şöyle bir başlangıç yapmak istiyorum aslında: Bir kere, işgale ilgili uluslararası hukuk kuralları konusundaki en önemli belgemiz 1949 tarihli Dördüncü Cenevre Sözleşmesi’dir ki bu sözleşme bağlayıcıdır, evrenseldir ve tüm devletler buna taraf olmuştur, İsrail de dâhil olmak üzere. Aynı zamanda, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi, sivillere ilişkin Dördüncü Sözleşme yapılageliş kuralı hâline gelmiştir yani teamül hukuku hâline gelmiştir, o kadar önemlidir. Bu sözleşmenin bize ifade ettiği çok önemli birtakım ilkeler vardır işgale ilişkin yani bir işgal rejimine ilişkin olarak. Bunlardan bir tanesi şu: İşgal asla ilhak hakkı vermez ki demin zaten bundan bahsetmiştim. Bir devletin toprağını işgal etme ya da herhangi bir halka ait toprağı işgal etmek size hiçbir şekilde ilhak hakkı vermez yani işgal, egemenlik hakkı vermez, uluslararası hukuk zaten askerî güç kullanımı yoluyla toprak kazanımını yasaklamıştır. Böyle bir hukuk

sistemi içinde bir devletin askerî güç yoluyla toprak kazanması mümkün değildir. İsterse desin ki: “Ben meşru müdafaa hakkımı kullandım.” bütün bunlara rağmen, bu hiçbir şeyi değiştirmez. İkinci nokta da şu: İşgal geçici olmak durumundadır, işgal geçici bir şeydir, işgal sürekli olan bir şey değildir. O yüzden, mesela, İsrail’e baktığımız zaman İsrail’in -1967 sınırlarını konuşuyoruz şimdi- 1967 sınırlarına ilişkin işgali geçici olmak bir yana, dünyanın en uzun süren işgali durumundadır ve inanılmaz kapsamlıdır ve inanılmaz sistemattir ve İsrail burayı ele geçirmeye yani ilhak etmeye kararlı görünmektedir ya da çok önemli bölümünü ilhak etmeye kararlı görünmektedir. Oysa işgal geçici olan bir şeydir ve egemenlik hakkı vermez demiştik, dolayısıyla bu da önemli bir nokta. Aynı zamanda, işgalcinin mutlaka işgal ettiği toprakların kanunlarına, yönetmeliklerine, mevzuatına saygı göstermesi gerekiyor yani onları değiştiremez; oysa burada bunun da olduğunu görebiliyoruz. Bir başka husus: İşgalci ancak ne zaman güç kullanabilir? Askerî gereklilik olduğu zaman ya da halkın ihtiyaçlarına binaen bunları yapması mümkün. Dolayısıyla, gücünü kullandığı zaman... Çünkü egemenlik yok ama etkin denetim, etkin kontrol yetkisi var burada. Sonuç olarak mutlaka ne yapması gerekiyor? Askerî gereklilik olunca ancak gücünü kullanması, filiyata geçirmesi söz konusu oluyor. Mesela, birtakım tutuklamaların olması ya da belki silahlı çatışma vesaire olması, eğer kendisine yönelik bir silahlı tehdit varsa böyle bir şey düşünülebilir ancak bu tek istisnadır, bir de halkın genel ihtiyaçları gerektirirse. Aynı zamanda, buradaki ekonomik kaynakları yağmalaması kesinlikle yasaklanmıştır. Ancak kendi ihtiyaçları için belli bir miktar düşünülebilir fakat bunun ötesinde bir sömürü, yağmalama gibi davranışlar uluslararası hukuk tarafından kesinlikle yasaklanmıştır. Halkın ihtiyaçlarını gidermesini sağlaması gerek. Mesela, o bölgede açlık varsa mutlaka bu sorunu çözmek zorundadır işgalci. O bölgede bulunan doğal kaynakları kendi menfaatine çıkaramaz, su kaynaklarına el koyamaz, tarım arazilerine el koyamaz, bütün bunlar yasaklanmıştır. Zaten aslında işgalin kendisi yasa dışıdır. Yani bundan çıkan sonuç şu değil: İşgal hukukunu konuşuyoruz ama işgal hukukunu konuşmamız demek işgalin hukuki olduğunu göstermez; işgal, hukuki olmayan bir şey, yasa dışı bir şeydir zaten. Yani bir devletin kendisine ait olmayan toprakları askerî güç yoluyla ele geçirmesi zaten uluslararası hukukun yasakladığı bir şey. Burada düzenlenen şey şu: Tamam, yasa dışı bir şey yapmış ama hukuk da boşluğu kaldırmaz, ne yapalım? O zaman, bari hiç olmazsa işgalciye yönelik olarak birtakım kurallaşmalar getirelim. Dolayısıyla, durum bununla alakalı bir şey.

Şimdi isterseniz madde madde -sanıyorum biraz zamanımız var, umarım zamanımı aşmam- 1949 tarihli Cenevre Sözleşmesi... Tekrar ediyorum: Benim burada ele alacağım Dördüncü Cenevre Sözleşmesi işgal sürecinde sivillerin korunmasına ilişkin sözleşme. Ayrıca bir de bir başka belgeye daha bakmak istiyorum, o da 1977 tarihli Birinci Katma Protokol yani bu sözleşmeye ekli bir protokol. 2 tane protokol var 1977’de yapılmış olan, aslında 3 tane var ama üçüncüsü çok önemli değil. Birinci Protokol bizim meseleyle alakalı birtakım hususları ihtiva etmektedir. Yani Dördüncü Cenevre Sözleşmesi’nin 27’nci maddesine baktığımız zaman, diyor ki: “İşgalci güç mutlaka bulundduğu topraklarda insanlara insanca davranacaktır. Hiçbir şekilde onlara yönelik olarak şiddet uygulamayacak, tehditte de bulunmayacaktır ve onlara hakaret etmeyecektir.” 31’inci madde: “Onlara yönelik baskıda ve dayatmada bulunmayacaktır.” diyor. 32’nci madde diyor ki: “Hiçbir şekilde işkence yapılamaz ve kötü muamele, aşağılayıcı muamele, dayak atma, insanların ihtiyaçlarını gidermesini engelleme, kolunun kesilmesi, katledilmesi, insanlar üzerinde deney yapılması yasaklanmıştır.” Bunlar hiçbir şekilde kabul edilemez. 33’üncü maddeye geldiğimiz zaman, burada şu hususlar var: Bu siviller, bu belge içinde yani Dördüncü Cenevre Sözleşmesinde siviller, koruma altında kişiler olarak kategorize ediliyor yani masum sivillere “koruma altında olan kişiler” diyor burada. Burada diyor ki “Koruma altında olan kişiler yani siviller hiçbir şekilde işlemedikleri suçtan dolayı cezalandırılmazlar.” yani kolektif cezalandırılma yasaklanmıştır. Aynı zamanda “İnsanlara yönelik devlet terörü uygulanamaz ve insanlar sürekli olarak tehdit edilemez.” Yağmalama yasaklanmıştır. Aynı şekilde, askerî misillemede bulmak insanlara. Mesela, birisi bir işgalciye karşı diyelim ki eylem gerçekleştirmiş, orada bir direniş

sergilemiş, silahlı bir direniş var, buna karşı kalkıp o kişinin olayla hiç alakası olmayan birtakım insanları alıp tutukluyorsunuz, onları işkence ediyorsunuz, belki öldürüyorsunuz onları; bütün bunlar yasaklanmış ya da adamın malına, mülküne el koyuyorsunuz, evini yakıyorsunuz, yıkiyorsunuz, bütün bunlar Cenevre Sözleşmesi tarafından açıkça yasaklanmıştır.

Yine, Cenevre Sözleşmesi'nden yani Dördüncü Sözleşme'den bahsediyoruz tabii. 47'nci madde şunu diyor, diyor ki: "Hiçbir koşul altında, ne olursa olsun, bu işgal altında yaşayan siviller bu sözleşmenin sağladığı imkânlardan mahrum bırakılamaz." Mesela şu olabilir: Diyelim ki oradaki yönetim, eski yönetim işgalinde iş birliği yapabilir, böyle bir şey mümkündür ya da işgali kendisi belli kurumsal birtakım düzenlemeler yapar, yeni yeni yasalar çıkarır ve yeni yasalar çerçevesinde Cenevre Sözleşmesi'ni içeren haklarından mahrum olacağımızı söyler. Sözleşme diyor ki: "Hayır, bunlar yapılamaz, bunlar suçtur." Cenevre Sözleşmesi, hiçbir şekilde hiçbir istisna olmaksızın, tüm evrensel düzeyde tüm hükümleriyle uygulanmak zorundadır.

Evet, 49'uncu madde şunu diyor, diyor ki: "Toplu transfer yani nüfus transferi yasaklanmıştır." Yani nüfusların bir yerden bir yere kaydırılması yasaklanmış. Yani aynen işte, İsrail'in Batı Şeria'da yaptığı şey çok açık olarak yasaklanmıştır. Yani sen kendi nüfusunu getirip oraya yerleştirirsen bu açıkça yasaklanmış olan bir şeydir ya da diyor ki: "Oradaki yaşayan insanları, yani işgal rejiminde mağdur olan insanları da hiçbir şekilde sınır dışı edemezsiniz." Böyle bir şey yapılamaz, açıkça bunu ifade etmektedir. Yani ne oradaki nüfus dışarıya kaydırılabilir ne de dışarıdan nüfus oraya getirilebilir; bütün bunlar açıkça yasaklanmıştır. Bu 49'uncu maddeydi.

52'nci madde, işte, işçilerle ilgili, işçilerin haklarını koruyor burada. Yani işçileri sömürmeyi amaçlayan ve orada belli bölgede işsizliği artırmayı hedefleyen politikalar yasaklanmıştır; böyle bir şey yapılamaz.

53'üncü madde şunu diyor: "Hiçbir şekilde şahıslara ait mülkler yıkılamaz, tahrip edilemez." Bunlar yasaklanmıştır yani mülk tahribatı, yıkılması bunlar tamamıyla yasaklanmıştır.

64'üncü madde diyor ki: "İşgal altında olan topraklarda daha önce uygulanan yasaların gene uygulanmaya devam etmesi gerekir." Bu da çok önemli bir şey.

Şimdi, bir de tabii 147'nci madde çok önemli bu bağlamda. 147'nci madde çok önemli çünkü burada "vahim ihlaller" diye bir başlık atmış, vahim ihlallerden bahsediyor. Peki, nedir bu vahim ihlaller? Aslında, tek tek bahsettiği birtakım yasakların daha ağırlı, daha kapsamlısı burada infaz edilmiş. Neler mesela? Diyor ki: "İnsanların bilerek, isteyerek katledilmesi, insanlara işkence edilmesi, insanlara yönelik olarak biyolojik deneyler yapılması, bilerek isteyerek insanlara acı çektilmesi, insanların keyfi olarak sınır dışı edilmesi." Bütün bunlar yasaklanmıştır. Bunun dışında, olağanüstü mahkemeler kurulması, insanların keyfi olarak gözaltına alınıp bundan yargılanması, mahkûm edilmesi, bütün bunlara da... Ya da insanların rehin alınması aynı şekilde yasaklanmıştır ve tabii, mala yönelik, emlaka yönelik, mülke yönelik yıkımlar da yasaklanmıştır, tahribatlar yasaklanmıştır. Bütün bunlar vahim suçlardır yani bunlar savaş suçları aslında.

Evet, şimdi, şeye geliyorum, ikinci bir belgeden bahsetmiştim, da işte, Cenevre Sözleşmelerine Eklî Birinci Protokol. Bu protokol uluslararası nitelikli olan çatışma ya da sömürgecilik karşıtı niteliği olan çatışmalarla ilgili olarak düzenlenmiştir. Bu da özellikle önem taşıyan, garanti uygulanması gereken 1'inci maddedir yani 1'inci madde çok açık olarak burada sömürgeciliğe karşı mücadele edenlerin ya da askeri işgale uğramış olanların ya da ırkçı rejimlere, sistematik ırkçılık yapan rejimlere karşı mücadele edenlerin self determinasyon hakkı olduğunu çok açık olarak söylüyor ve bunların da burada söylediğimiz haklardan yararlanacağından bahsetmiş. Aslında, Dördüncü Cenevre Sözleşmesi tüm insanları, tüm toprakları, tüm işgal topraklarını düzenliyor zaten ama burada ekstra bir de spesifik olarak da bunu belirtme gereği duymuş ayrıca yani Dördüncü Cenevre Sözleşmesi zaten bütün

toplumu... Yani devlet olmanız gerekmiyor bunların size uygulanması için ama bunu da ayrıca biraz da şunu vurgulamak için: Yani sömürge yönetimi altında yaşayan halklar, ırkçılığa karşı mücadele edenler ve aynı zamanda işgale, silahla işgale maruz kalanlara hem onları desteklediğini söylüyor -bu mücadeleyi- hem de aynı zamanda bunların işgalciye karşı verdiği mücadelenin de aynı kategoriye girdiğini ve bunların korunması gerektiğini özellikle söyleme gereği de duymuş ayrıca. Dolayısıyla, bu da yine çok önemli.

51'inci maddeye geliyoruz bu çerçevede. 51'inci madde diyor ki: "Hiçbir şekilde bir sivil nüfusa karşı bir saldırı olmayacaktır, herhangi bir saldırıya bunlar uğramayacaklardır." Ayrım gözetmeyen saldırılar yasaklanmıştır, sivillere karşı birlik olarak herhangi bir şekilde bir misillemede bulunmak yasaklanmıştır. Aslında, bunların bütünü zaten Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nde olan hususlar ama biraz daha detaylandırılmış bazı hususları, biraz daha bazı şeyleri açık açık ifade etmiş.

Mesela, 54'üncü madde bu çerçevede yine önemli. Diyor ki: "Burada hiçbir şekilde işgalci güçler bu bölgede yaşayan insanların, işgal topraklarında yaşayan insanların yiyeceklerine, tarım arazilerine, ekinlerine, hayvanlarına, sularına, sulama sistemlerine hiçbir şekilde zarar veremezler, burayı tahrip edemezler, bunlara el koyamazlar." Bütün bunlar açıkça yasaklanmıştır.

85'inci madde ve yine demin Cenevre Sözleşmesi bağlamında sözünü ettiğimiz vahim suçlar kategorisinden bahsediliyor ki burada özellikle şuna vurgu yapılabilir: Kalabalıkta, büyük kitlelere yönelik olarak ayırım gözetmeden saldırmak, bunlara ateşli silahlarla saldırmak vahim suçlar kategorisine girmektedir. Bunun yanı sıra, ayrıca, işte, bu nüfus transferi çok açık olarak burada tanımlanmıştır, ifade etmiştir, yasaklanmıştır. Yani işgalcinin kendi nüfusunun bir kısmı buraya yerleştirilmesini ve buna karşılık, burada yaşayan insanları oradan zorla göç ettirmeye çalışması açıkça burada zaten yasaklanmıştır. İnsanların zorla yurtlarından çıkarılması açık olarak yasaklanmıştır.

Bunun dışında, "apartheid"ın bir suç olduğundan bahsetmekte yani herhangi bir şekilde işgalci "apartheid" sistemi uygularsa... Şimdi, biraz önce Sayın Başkan da bahsetti, "apartheid" sisteminden yani sistematik ayrımcılığın bu niteliğe sahip birtakım eylemler varsa bu da tabii ki yasaklanmıştır ve bu "apartheid" zaten bir insanlık suçu hâline gelmiştir ve yine ondan da bahsedilmiştir.

Bunun dışında hem "apartheid" hem de insani olmayan, bu insanlara aşağılayıcı herhangi bir şekilde muamele etmek yine vahim suçlar kategorisindedir ya da keyfi olarak yargılama, mahkûm edilme aynı şekilde vahim suçlar içerisine girmektedir. Dolayısıyla, düzenleme bu şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Şimdi, bu açıdan meseleye baktığımız zaman neler görüyoruz? 1967'deki işgal topraklarında ne tür ihlaller söz konusu olabilmektedir? İsterseniz, buradan devam edeyim. Bir kere, Filistin'de -yani Filistin derken aslında bana göre Filistin çok geniş bir bölge ama konumuz bağlamında, hadi şey diyelim yani Batı Şeria, Doğu Kudüs veya Gazze diyelim- şimdi, bu topraklarda, işgal topraklarında İsrail bir kere sivil halk üzerinde şiddet ve kötü muamelede ısrarla ve sistematik olarak bulunmaktadır yani bu yaygın bir uygulama hâline gelmiştir. Mesela, yargısız infazlar, ayırım gözetmeden ateş açma, katliamlar, işkenceler, göz yaşartıcı bomba atmalar, keyfi gözaltı, tutuklamanın olması, aşağılama, hasta ve yaralıların kimi zaman tedavisinin engellenmesi. Bütün bunlar çok vahim suçlardır ve İsrail bunu sürekli yapmaktadır. Çok net olarak orada insanlara verdiği mesaj: "Sizi istemiyorum burada. Buradan defolup gitmenizi istiyorum ben sizin." Toplu cezalandırma yasaklanmıştır, demin bahsetmiştik. Filistin'de çok yaygın olarak bu vardır, işgal topraklarında sokağa çıkma yasağı sık sık uygulanmaktadır. Kimi zaman belli bölgeler askerî kuşatma altına alınmaktadır, okullar sık sık kapatılmaktadır, evler yıkılmaktadır zaman zaman, ev baskınları yaygındır, emlakın tahribi, ağaçların ve ekinlerin sökülmesi, kişilerin ve malların serbest dolaşımının engellenmesi önemli toplu cezalandırma biçimleri arasında yer almaktadır ki bunların yanı sıra da en vahimi herhalde tüm dünyanın çok iyi bildiği 2007'den bu yana İsrail,

Gazze bölgesinde ölümcül bir abluka uygulamaktadır ki bu bir insanlık suçudur, çok net olarak bunu söyleyeyim. Burada, buradaki rakamlara baktığınız zaman -şimdi girmiyorum, zamanımız yok ama- inanılmaz bir yoksulluk ve müthiş bir mağduriyet var, bir sürü insan yeterince yiyecek bulamamakta, ilaç bulamamakta, ameliyat olamamakta, inanılmaz bir mağduriyet var, temiz su içmek bile Gazze’de büyük bir sorun hâline gelmiştir.

Keyfî gözaltı, bu da inanılmaz yaygın. Bu çerçevede, mesela, İsrail’de işgal topraklarına ilişkin olarak şöyle bir politika var: Oradan askerler sorumlu, orada askerî bir yönetim var. Askerler, komutanlar istediği her kararı vermektir bu bölgede ve bunlara keyfî gözaltı yetkisi verilmektedir. Keyfî gözaltı yetkisi yani istedikleri zaman bunlar bir insanı hiçbir gerekçe göstermeden, mahkemeye çıkarmadan altı aylık bir süre için tutuklayabilmektedir ve böylece İsrail hapishanelerinde şu anda bir okuduğum kaynak diyor ki: Bu bağlam içinde, sırf yedi yıl, yedi yıldır yatanlar bile var yani hiç mahkemeye dahi çıkmamış, hiçbir gerekçesi yok ama keyfî olarak gözaltına alınmış idari bir karar çerçevesinde. Ve bugüne kadar 1 milyon Filistinli İsrail hapishanelerine girmiş bu şekilde, 1 milyon Filistinli bugüne kadar yani 1967’deki işgalden bu yana.

Sivillerin sınır dışı edilmesi, sürgün edilmesi yasaklanmıştır. Fakat Filistin’de, Batı Şeria’da, Doğu Kudüs’te sıkça olan bir şey. İnsanlar, mesela, çok aktıfseniz, öncü biriyseniz, kanaat önderiyseniz, profesör, akademisyen, siyasetçi, aktivist, gazeteci, yazar, vesaire; çok aktıfseniz rahatlıkla İsrail sizi, askerî yetkililer sizi sınır dışı edebiliyorlar. Kimi zaman bu sınır dışı etmeler sonucunda ülkenize dönmeniz mümkün olmayabiliyor. Bu, yine bir başka keyfilik örneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Filistin’e ait arazilere keyfî olarak el konulması. Yani bunlar da yasaklanmıştı, demin bahsetmiştik Cenevre Sözleşmesi çerçevesinde. Bu yolla, aslında şöyle diyelim, Filistin topraklarının ele geçirilmesinden sonra yani burada kastettiğim 1948-1949 Savaşı’ndan itibaren aslında İsrail şunu yapmıştır: Filistin’e ait toprakları ele geçirmiştir, bunu yaparken İsrail sıkıyönetim ilan etmiştir. “İsrail” dediğimiz ülke için yani işgal topraklarının dışında İsrail’de Arapların yaşadığı bölgeye ilişkili olarak... Bakın, bu da çok ilginç, sadece Arapların yaşadığı bölgeye ilişkin olarak İsrail, 1948-1966 arası sıkıyönetim uygulamıştır ve burada, bu süreçte, pek çok insan mülksüzleştirilmiştir. Bunlar zorla, dayatmayla kendi mülklerinden çıkarılmıştır ve bu mülklerin yerine İsrail Devleti bu mülkleri kendi uhdesine almıştır. Bugün, İsrail’deki toprakların yüzde 93’ü devlete aittir ve bu hiçbir şekilde, devlete ait bu toprakların Yahudi olmayanlara herhangi bir şekilde satılması ve kiralınması yasaklanmıştır. Sahipsiz mülkler yasası çıkarılmıştır 1950 yılında. Amaç, tüm Filistin topraklarını ele geçirmektir yani dolayısıyla, İsrail yasalarına göre, Filistin toprakları sahipsiz mülkler kategorisinde. Zaten biliyorsunuz, 1948-1949 Savaşı sonunda 750 bin Filistinli ülkeyi terk etmek zorunda kalmıştır. Yani zaten bu ayrı bir sorundur, bundan da bahsedeceğim biraz sonra. Yani bu mülteci meselesi çok büyük bir sorun zaten. Dolayısıyla, İsrail’in Filistin arazilerine el koyma konusundaki sicilinin korkunç düzeyde olduğunu söylemek gerekiyor. Bugün bir Filistinli’nin herhangi bir şekilde bir toprak satın alması vesaire âdeta imkânsız hâle getirilmiştir. İsrail’in kendi içinde ya da Doğu Kudüs’te bu mümkün olmaktan büyük ölçüde çıkmıştır.

Ayrıca, tabii, duvar inşası var, bundan bahsetmemiz lazım kısa olarak. 2002’de başlayan ve bütün Batı Şeria’yı baştan başa kuşatan bu duvar inşası çerçevesinde, İsrail, Batı Şeria topraklarının yüzde 13’ünü daha ele geçirmiştir, yüzde 13’ünü daha ele geçirmiştir çünkü öyle bir duvar yapmıştır ki, böyle Yeşil Hat’tın ilerisinde yani ateşkes hattının çok ilerisinde tamamen girift bir çizgi oluşturmaktır. Amaç da şudur: Bütün işgal topraklarındaki Yahudi yerleşimlerini -en azından çok önemli bir bölümünü- Kudüs’te uzak olmayan tüm bölümleri kendi sınırları içine almış olmaktadır, yüzde 13’lük bir kısım. Zaten İsraili yerleşimcilerin, Yahudi yerleşimcilerin yüzde 85’i burada yaşamaktadır. Dolayısıyla bu duvarın inşası da aynı zamanda bir başka toprak gasbı olarak karşımıza çıkmaktadır, başka ihlallerin yanı sıra.

Yine, aynı İsrail Filistinlilere ait doğal kaynakları gasb etmektedir. Mesela, su kaynakları, Ürdün Nehri'nin su kaynaklarına tümüyle el koymuştur İsrail ve buradan Filistinlilere çok az miktarda su vermektedir, suyun çok önemli bölümünü Yahudiler kullanmaktadır. Aynı zamanda tabii, toprak gasbı da söz konusu olduğu için pek çok Filistinli tarımdan uzaklaşmak zorunda kalmıştır, tarımsal üretim çok düşmüştür. Çünkü ne su var, arazi de zaten giderek küçülüyor, sürekli arazilere el konuluyor, ağaçlar kökünden sökülüyor, ekinlere zarar veriliyor, yakılıyor kimi zaman, saldırıya uğruyor. Dolayısıyla tarım alanında da ciddi bir üretim söz konusu olmaktadır.

İşgalci İsrail'in kendi kanunlarını Filistinlilere dayatması da söz konusu olmuştur. Hani demin demiştik ya, "Aslında işgalci kendi kanunlarını dayatamaz." Fakat bu da var. İsrail 67 işgalinden hemen sonra ne yapmıştır? Hem Batı Şeria'da hem de Gazze'de askerî yönetimler kurmuştur, askerî idare kurmuştur ve buradaki en üst komutanlar yetkilidir. Bunlar yüzlerce askerî yönergeler, talimatnameler hazırlamışlardır ve bunlar orada yer almıştır, hiçbir şekilde oradaki yasanın uygulanmasına izin vermemiştir İsrail.

Bir başka mesele, Yahudilerin işgal topraklarına yerleştirilmesi. İşte, biliyorsunuz, burada da en çok konuşulan konulardan bir tanesi de bu. 750 bin yerleşimci var burada, işgal topraklarında, Doğu Kudüs ve Batı Şeria'da. 250 civarında yerleşim birimi yapılmıştır, bunu yapmak için, inşa etmek için Filistinlilerin bu toprakları keyfi olarak gasbedilmiştir ve aynı zamanda Filistinlilerin buradan çıkarılması, nüfusun azaltılması için çabalar göstermiştir. Zaten savaştan sonra, 67 Savaşı sırasında orayı terk etmek zorunda kalan Filistinlilerin geri dönmesine asla izin vermemiştir İsrail. Bir de bunu yanı sıra o günden bugüne burada yaşayan Filistinlilerin oradan çeşitli yollarla çıkarılmasını sağlamak için farklı farklı stratejiler geliştirmiştir İsrail bu konuda; birçok kompleks yasaları, idari mevzuatı vardır bu çerçevede. Dolayısıyla bütün bunlar aslında İsrail'in Batı Şeria'daki veyahahut da Doğu Kudüs'teki... Gazze'nin de bir bakıma İsrail'in işgali altında olduğu söylenebilir çünkü zırt pırt oraya girebiliyor, orada hâlâ birtakım iddiaları var. Dolayısıyla İsrail'in işgalci olmaktan ziyade -sadece işgalci değil- aynı zamanda bu bölgeyi sömürgeleştiren bir devlet olduğunu söylemek büyük önem taşıyor tabii ki.

İsrail'in bölgede bir başka yaptığı şey ise Filistin ekonomisini çökertmek. Zaten aslında biraz önce tarım arazilerinden bahsetmiştik. Filistinle ilgili olarak mesela iktisadi faaliyetlere çok sık kısıtlamalar getirmektedir. İşte, hatta birtakım işletmeleri, fabrikaları, bankaları kapatmakta, kimi zaman bunlara el koymaktadır. Serbest dolaşım hakkına zarar vermektedir çoğu zaman. Filistin'e yönelik olarak vergiler çok yüksektir. İşletmelerin ruhsatlarını iptal etmektedir. Kimi zaman fabrikalardaki birtakım teçhizata, makineye el koymaktadır, tarım ürünlerine kimi zaman el koymaktadır. Kimi zaman tarım arazilerini dümdüz etmektedir, bütün ağaçları sökmektedir, evleri yıkmaktadır zaten. İç ve dış ticarete çok çeşitli engeller koymaktadır.

Bunun yanı sıra mesela Gazze'de -balıkçılığa müsait bir bölge Gazze, deniz kıyısı olması itibarıyla- balıkçılık bağlamında sık sık yasaklar koymaktadır, kısıtlamalar getirmektedir. Yani aslında Batı Şeria'yı ve Gazze'yi dünyadan tecrit etmiş durumdadır. Dolayısıyla ekonomik anlamda bunların canlı bir ekonomi oluşturmaları imkân vermemektedir bir şekilde. Ayrıca, bütün bunların sonucu da Filistinlilerin bir çoğunun İsrail'de çalışmak zorunda kalan bir amele durumuna düşürülmüş olmasıdır yani ucuz amele kaynağı hâline getirmiştir İsraililer Filistinlileri. Bu da ekonomik anlamdaki sömürünün hangi noktaya geldiğini bize açıkça göstermektedir. Buna karşılık İsrail'in malları bu topraklarda hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan rahatlıkla bulunmaktadır ve bir bakıma Filistin'e verilen mesaj şudur: "İsrail malını kullanmak zorundasınız, başka çareniz yok." Verilen mesaj budur.

Bir başka sıkıntı Filistin'in sosyal dokusunun tahribi ve sonu gelmez insan hakları ihlalleri. Bu çerçevede de mesela zaten Filistin halkının epey bir kısmının hem bedensel hem de psikolojik olarak ciddi bir travma içinde olduğunu, sürekli olarak yaşadıkları bir travma olduğunu söylemek gerekiyor. Mesela, geçen sene bir konferans tebliği izlemiştim, bir arkadaşımız çok güzel bir çalışma yapmış,

diyor ki: “İşgal topraklarında yaşayan halkın yüzde 31’i engelli şu anda.” Filistinlilerin dünyayla irtibat içinde olmasını engellemektedir İsrail; sağlık hizmetleri aksamaktadır, okula yönelik baskılar çoktur, kimi zaman kapatılmaktadır bu okullar. 67 Savaşı’nda burayı terk edenlerin geriye dönmesine izin vermemektedir. Medeni haklar, siyasi haklar uygulanmamaktadır bu bölgede ve ağır cezalar söz konusudur bu bölgede.

Son olarak Doğu Kudüs’e bakabiliriz. Kudüs’e ilişkin olarak tabii, İsrail’in özel politikaları var bildiğiniz gibi. İsrail zaten Kudüs’ü 1980 yılında ne yapmıştır? İsrail -yani Doğu Kudüs’ü de dâhil ederek- hem Batı hem Doğu Kudüs’ü ebedî başkenti ilan etmiştir. Şunu da söyleyeyim, bunu söylemeden geçemeyeceğim ben şimdi: Hani biraz önce bahsetmiştim ya, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 181 sayılı taksim Kararı Kudüs’ün uluslararası şehir olacağını söylüyordu aslında. Kudüs, Latince “corpus separatum” yani uluslararası şehir konumunda olacaktı. Fakat İsrail her iki tarafı da işgal etmiştir. Batı Kudüs’ü 48-49 Savaşı’nda, Doğu Kudüs’ü 67’deki savaşta yani her ikisinde de kısmi olarak bölgeyi ele geçirmiş. Böylece tüm Kudüs şu anda İsrail’in elinde olup aynı zamanda İsrail burayı 80 yılında ilhak ettiğini ifade etmiştir. Fakat burayı ilhak ettiği hâlde burada yaşayan Filistinlilere vatandaşlık vermemiştir. Yani bir yeri ilhak ettiğiniz zaman bunun anlamı “Artık burası sizin toprağınız.”, resmî olarak devletinizin ülkesi hâline getirdiğinizi iddia ediyorsunuz. Madem böyle bir iddianız var, o zaman ne yapmanız lazım? Burada yaşayan Filistinlilere de vatandaşlık vermeniz lazım. Bunu da vermemiştir, bunlara sadece sürekli, daimî oturma hakkı vermiştir, “mavi kart” diyorlar yanılmıyorsam buna. Ve bu hakkınızı kullanmanıza ilişkin de bir sürü kısıtlamalar var. Böyle çok siyasi, aktif olursanız mesela, Kudüs’ün davası konusunda biraz hassasiyet gösterirseniz o zaman size rahatlıkla işgal topraklarına yollayabiliyorlar. Yani Doğu Kudüs de işgal altında ama Batı Şeria’nın diğer bölgelerine sizi sürmektedirler ya da oradan sürgün etmektedirler, böyle bir şey mümkün.

Burada tabii, Filistinlilerin her anlamda mağduriyet içinde olduğunu söyleyebiliriz. Mesela bir bina inşa etmek âdeta imkânsız hâle getirilmiştir, nüfus sürekli artmaktadır fakat bu nüfusun burada yaşama imkânını ortadan kaldırmak için İsrail hem eğitim politikası, sağlık politikası, konut politikası itibarıyla hem de arazi politikası itibarıyla bir sürü kısıtlamalar getirmiştir. Mesela evinizi tamir ettirmeniz bile büyük bir sorundur ya da mesela Kudüs’ten belli bir süre ayrılmışsanız o zaman dönüşte diyor ki: “Sen artık hakkını kaybettin.” Ya da eşiniz Doğu Kudüs dışından bir yerden gelmişse o zaman bu defa eşinizin sizinle birlikte orada yaşama şansı yok. Bütün bu kısıtlamalar da tabii, ciddi, vahim ihlaller niteliğindedir. Bir de şunu da ekleyelim: Doğu Kudüs âdeta diğer işgal topraklarından tecrit edilmiş durumdadır. Dolayısıyla mesela Batı Şeria’dan bir insanın ya da Gazze’den birilerinin oraya gelip ibadet etmesi şu anda çok zordur, çok sıkıntılı bir meşakkattir.

Ayrıca yine, buradaki birtakım kiliselere yönelik olarak, camilere yönelik olarak birtakım kısıtlamalar getirilmektedir zaman zaman. Bir de Mescid-i Aksa ve El Halil Camisi gibi Müslümanlarca çok önemli birtakım camilere yönelik olarak Yahudilerin de buralarda ibadet etme hakkı kabul edilmiştir, belli bir kısmında. Bütün bunlar da tabii, ibadet özgürlüğü, din özgürlüğü açısından da ciddi sorunları göstermektedir. Ayrıca, İsrail yine, bu bölgede birtakım camilerin bulunduğu yerlerde kazı çalışmaları yapmaktadır, sadece Mescid-i Aksa’da değil. Bu da tabii, Filistin halkının kimlik aidiyeti, kültürel hakları, din hakları açısından büyük bir gasp niteliğindedir.

Şimdi, tabii, bilmiyorum kaç dakika oldu ama ne kadar sürem var veya ne kadar konuşmamı bekliyorsunuz? Çünkü benim aslında söyleyeceğim başka şeyler de var ama, tabii, karar size ait.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, biraz vaktimiz var, buyurun lütfen.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Peki, o zaman devam ediyorum.

Şimdi, bütün bu izlenen politikalar çerçevesinde -aslında biraz önce bir çalışmadan bahsetti Sayın Başkan; Virginia Tilley, ondan bahsetmiştiniz- Virginia Tilley ve ünlü uluslararası hukukçu Amerikalı Profesör Richard Falk'un, ikisinin birlikte kaleme aldığı, Birleşmiş Milletler için 2017'de kaleme aldıkları bir rapor var. Bu raporda her ikisi de -Birleşmiş Milletler adına yapılan bir çalışma bu- İsrail'in bir "apartheid" devleti olduğunu çok açık olarak ifade etmişlerdir, bunu özellikle söyleyelim. Hangi nedenle? İşte bu dediğimiz gerekçelerden dolayı. Yani işte sistematik ayrımcılık yapımları, toprak politikasının, arazi politikasının tamamen Filistinlileri orada marjinalize etmeyi amaçlaması, Yahudilerin işgal topraklarına yerleştirilmesi, İsrail'in bir Yahudi devleti olarak ortaya çıkması, tanımlanması ki zaten artık bu rapordan bir sene sonra İsrail çok açık olarak dedi ki: "Ben bir Yahudi devletiyim." Daha önce zaten biz Yahudi devleti olduğunu biliyorduk ama bunu açık açık söylemeye çekiniyordu yani ırkçı bir devlet olduğunu açık açık söylemekten çekiniyordu. Ama şimdi ne olmuştur? Artık 2018'deki ulus-devlet yasasından sonra -ki temel yasadır bu- İsrail çok açık olarak ırkçı bir devlet olduğunu kabul etmiştir yani Yahudi devleti olduğunu söylemektedir.

Şimdi, bütün bunlara baktığımız zaman İsrail'in aslında nasıl sistematik ve kurumsal bir şekilde ve kapsamlı bir şekilde Filistinliler üzerinde tahakküm kurmaya çalıştığı, onların eşit kişiler olarak yaşamasına imkân vermediği, dışladığı ve onları aslında sürekli olarak marjinalize etmeye çalıştığı ve onlara kötü muamelede bulunduğu konusunu bu raporlarında açıkça ifade etmişler kendileri. Bir de bunun yanı sıra işte demografik politikalara ciddi vurgu yapmışlar, demişler ki: "Bu Yahudi göçünün olması..." Dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan Yahudi İsrail'in kanunlarına göre... İşte, mesela dönüş yasası var İsrail'in ki bu yasa da 1950'de çıkarılmış bir yasa. Diyor ki yasa: "Herhangi bir Yahudi, dünyanın neresinde olursa olsun, İsrail'e gelirse rahatlıkla vatandaş olabilir." Hatta şöyle: Mesela, böyle bir amacı yoksa bile İsrail'e gezi yapmaya gelmiş, ticari amaçla gelmiş ama isterse, burada başvuruda bulunursa İsrail vatandaşı olabilir. Dolayısıyla İsrail aynı zamanda tüm Yahudilerin devleti olarak kendisini görüyor ve her Yahudi açıkça bu devletin potansiyel vatandaşı olarak ortaya çıkmaktadır. Buna karşılık, asıl yüz binlerce yıldır orada yaşayan Filistinlilerin kendi topraklarına dönüş hakkı yok, 7 milyon Filistinli mülteci var şu anda dünyada ve bunlar hiçbir şekilde kendi topraklarına dönememektedir.

Bu arada bu dönüş hakkıyla ilgili olarak da şunu da söyleyelim: Hem Cenevre Sözleşmesi hem de bunun yanı sıra -1194 sayılı Karar'ı var Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun, 1949'da yani Arap-İsrail Savaşlarından sonra aldığı bir karar var, burada Filistin halkının dönüş hakkından bahsetmekte- Genel Kurul Kararı bundan bahsetmektedir. Ayrıca, Güvenlik Konseyi de 1967'de Arap-İsrail Savaşlarından hemen sonra almış olduğu 237 sayılı Karar'da demiştir ki: "67 Savaşı'nda topraklarını terk eden Filistinlilerin kendi topraklarına dönüş hakkı vardır." Bunu da söylemiştir ki bu kararı ABD'de desteklemiştir, onu da özellikle söyleyelim.

Ayrıca, tabii, genel olarak mesela Mülteci Sözleşmesi var, biliyorsunuz, elli bir günde yapılmış olan bu sözleşme yine çok önemli. Bu sözleşme de artık bir yapılageliş kuralı hâline gelmiştir yani teamül hukuku hâline gelmiştir. Bu da yine aynı şekilde mültecilerin, savaştan kaçan mültecilerin ve diğer mültecilerin kendi topraklarına dönüş hakkından bahsetmektedir. Dolayısıyla hani burada Filistinlilerin dönüş hakkını tartışmaya bile gerek yok ama maalesef yapılan bu görüşmelerde -mesela Oslo görüşmeleri olsun- ya da genel olarak İsrail'e ilişkin önerilen birtakım uluslararası metinlerde hiçbir şekilde dönüş hakkından bahsedilmiyor ya da en fazla şunu diyorlar: "Mülteci sorunu adil bir şekilde halledilmelidir." Ne demekse o? "Adil bir şekilde halletmek..." 7 milyon ne olacak?

Dolayısıyla Richard Falk ve Virginia Tilley buna dikkat çekmişler ve bunun aynı zamanda bir "apartheid" biçimi olduğunu açık açık ortaya koymuşlar. Yine, burada mesela şeye dikkat çekmişler, Yahudiler için ayrı bir yasa var, Filistinliler için ayrı bir yasa var. Nerede? İşgal topraklarında. İşgal topraklarında Filistinliler sıkıyönetim yasalarına tabiyken ve her türlü ayrımcı muameleye maruz

kalırken buna karşılık orada yaşayan Yahudilerin İsrail yasalarına tabi olması da önemli bir olgu. Yani bir taraftan “işgal toprakları” diyoruz ama öte yandan işgal topraklarında İsrail kendi kanunlarını uyguluyor aslında. Kime? Yahudilere yönelik olarak uygulamaktadır. Bu da yine “apartheid”ın yani sistematik ayrımcılığın çok önemli bir göstergesi niteliğindedir.

Mesela, bir başka önemli belge var tabii; Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılması İlişkin Uluslararası Sözleşme var, 1965 tarihli. O sözleşme de aslında bütün bu ayrımcılıkları yasaklamakta, bunların çok ciddi sonuçları olacağını söylemekte, bu tür ayrımcılıkların kabul edilemez olduğunu açıkça ifade etmektedir.

Yine, bu Richard Falk ve Virginia Tilley, aynı zamanda, Filistin halkının bu “fragmente” oluşunun, paramparça edilmiş olmasının, çeşitli bölgelere dağıtılmış olmasının da yine aynı şekilde İsrail’in bilinçli politikası olduğunu ve bunları gettolara mahkûm etmesini ve farklı statüler içerisine sokmasını Filistin kimliğinin ve Filistin ulusal haklarının güvence altına almasını zorlaştırdığını ve bunun bilinçli politika olduğunu ifade etmişler. Böyle bakıldığı zaman da “apartheid”ın çok açık olarak İsrail devleti için söz konusu olduğunu ve işgal topraklarında “apartheid” uygulamalarının söz konusu olduğunu ifade etmişler.

Burada, aslında, Filistinlilerin 4 farklı grupta olduğunu söylüyorlar ki doğru bir nokta, bunu da özellikle vurgulayalım. Şimdi, Filistin halkını -ki 15-16 milyon civarında Filistinli yaşıyor dünyada- 4 ayrı kategoride görmek mümkün. Birinci grup, İsrail vatandaşları; ikinci grup, Doğu Kudüs’te yaşayanlar; üçüncü grup, Batı Şeria’da yaşayanlar ve tabii Gazze’yi de buna ekleyebiliriz; dördüncü da mülteci olanlar yani kendi toprağının dışında olanlar ya da kendi topraklarında, Batı Şeria’da, Gazze’de mülteci olarak yaşayanlar.

Şimdi, birinci grup yani İsrail vatandaşı olan Filistinliler. Peki, bunlarla ilgili durum ne? Aslında, zaten İsrail vatandaşı olan Filistinlilerle ilgili uygulama en çok “apartheid”la eşitlenebilecek olan uygulama çünkü bunlar burada vatandaş zaten. Yani, aynı Güney Afrika’da olduğu gibi, Güney Afrika’da da siyahlar ya da diğer beyaz olmayanlar vatandaştı aslında. İsrail topraklarında yaşayan Filistinliler -48 toprakları ve buna daha sonra işgal toprakları da dâhil tabii- hiçbir şekilde eşit muamele görmüyorlar, kamu kurumlarında bunların fiilî olarak yer alması mümkün değil, yani bu konuda açık yasa olduğunu bilmiyorum ama kamu kurumlarında bunlar yer alamıyorlar, kendilerini geliştirmelerine izin verilmiyor, gettolarda yaşamaya mahkûmlar, hiçbir şekilde bu bölgeler geliştirilmiyor ve bunların arazilerinin çok önemli bir bölümüne el konulmuş durumda.

Şimdi, dolayısıyla bu zaten çok açık bir ırkçılık durumudur ve şunu da söyleyeyim: Mesela Filistinliler, İsrail’in Yahudi karakterine yönelik olarak, arazi konusunda olsun, başka konularda olsun herhangi bir şekilde karşı çıkma imkânları yok çünkü bunlara karşı çıkma yasaklanmış zaten. Bu basit, temel yasa olması itibarıyla araziyle ilgili yasalar ya da bu vatandaşlık meselesi konusunda, İsrail’in Yahudi karakteri konusunda herhangi bir siyasi partinin bile bu konuda ciddi bir karşı çıkışı söz konusu olmayabiliyor yani bu konuda yasal birtakım mevzuatlar var, kısıtlamalar var.

Dolayısıyla, zaten “apartheid”dan bahsediyorsak “apartheid” bir kere öncelikli olarak en çok belki İsrail vatandaşları için söz konusu. Diğerlerinin durumu daha da kötü zaten, vatandaş için de ciddi bir sistematik ayrımcılık söz konusu; dışlama, mağdur etme, keyfî muamele, topraklarının gasbedilmesi, hiçbir şekilde kamu kurumlarında fiilî olarak ya da defakto olarak önemli pozisyona gelmelerine izin verilmemesi dolayısıyla bütün bunlar bir “apartheid” örneği. Bunların nüfusu 1,7 milyon civarında.

İkinci grup, Doğu Kudüs’te yaşayanlar. 1980 yılında Doğu Kudüs -ve tüm Kudüs aslında- İsrail’in başkenti ilan edilmişti demiştik. Bu da bunlara vatandaşlık verilmemesinin yanında, ayrıca İsrail’deki Filistinli vatandaşların yaşadığı sıkıntıların daha fazlasını bunlar yaşıyorlar yani bina yaptırmak büyük bir sorun, ekonomik olarak kaynaklarına el koyuyor İsrail bunların, sık sık bunların arazilerini

dümdüz ediyor, bunların serbest dolaşım hakkını yeterince kabul etmiyor. Mesela, Doğu Kudüs dışına çıktığınız zaman uzun süre, belli bir süre kaldığınız zaman, geri geldiğinizde sizin oraya girmenize izin vermeyebiliyor. Bunların da nüfusu 300 bin civarında, verilen rakam ve bunlar her anlamda Yahudiler karşısında ikinci sınıf kişiler ve vatandaşlık hakları bile yok, olmadığı için de zaten itiraz etme şansları hiç yok, İsrail mahkemelerine gitmeleri söz konusu olmuyor.

Üçüncü grup, Batı Şeria’da yaşayanlar, bunların durumu da daha da belki... Aynen Doğu Kudüs gibi aslında, bunların durumu çok kötü; demin dediğimiz sorunlar burada zaten var, bunlardan da bahsetmiştik. Bir de tabii Yahudi yerleşimleri yasa dışı yerleşimler, aynı zamanda bu yasa dışı yerleşimcilerin ellerinde silahlarla dolaşması, sık sık birtakım kundaklamalar yapmaları, bu insanları tehdit etmesi, saldırması, katletmesi kimi zaman, kaynaklarına el koyması da dikkat edilmesi gereken bir başka mesele. Batı Şeria’daki nüfus 4,7 milyon, buna karşılık Gazze’deki nüfus da 1,9 milyon yani toplam “67 toprakları” dediğimiz topraklarda yaşayan insanların sayısı 6,9 milyon oluyor. Yani, Batı Şeria -Doğu Kudüs dâhil- ve Gazze 6,9 milyon insan, bunların yaşadığı hayat tek kelimeyle işkence, başka bir şey değil; zulüm, baskı, aşağılama, dışlama, ekonomik mağduriyet ve sürekli Yahudi terörüyle karşı karşıya kalma durumundalar bu insanlar.

Dördüncü grup da mülteciler tabii. Bu mülteciler ülke dışında yaşıyorlar ya da Batı Şeria’da, Gazze’de kamplarda yaşıyorlar. Mültecilerin sayısı ile ilgili farklı rakamlar var ama 6-7 milyon arası olduğunu tahmin ediyorum anladığım kadarıyla, çok sayıda insan var ve Cenevre Sözleşmesi dâhil olmak üzere uluslararası hukuk zaten mültecilerin dönüş hakları olduğunu açık açık ifade etmiştir.

Sonuç olarak, Richard Falk ve arkadaşı Virginia Tilley’in yazdığı rapor sonucunda şu görüşlere yer verilmiştir: Bir kere, İsrail bir “apartheid” devlettir hiç şüphesiz, hiç şüpheye yer yok bu hususta ve “apartheid” insanlığa aykırı bir suçtur, İsrail insanlığa aykırı bu suçu sürekli işlemektedir ve aynı zamanda bu suçlar “jus cogens” niteliğindedir. “Jus cogens” yani uluslararası hukukun amir hükümleri niteliğindedir; bunlar hiçbir şekilde kabul edilemez, hiçbir şekilde meşrulaştırılmaz, aynı zamanda tüm insanlığa yönelik bir saldırdır bu. Dolayısıyla, bunların yargılanması gerekir aslında çünkü “jus cogens” bunlar yani bunlar uluslararası suç teşkil ediyor. Bu durumda mutlaka diğer devletlerin de bir şeyler yapması, hem Birleşmiş Milletlerin (BM) hem de diğer devletlerin bu konuda harekete geçmesi gerekiyor.

Peki, yükümlülükleri ne devletlerin o zaman bu durumda? Bir kere bu “apartheid” suçunun işlenmesini engelleme yükümlülüğü var bunların, engelleme ve cezalandırma yükümlülüğü var. Zaten “apartheid”la ilgili 1973’te yapılan uluslararası bir sözleşme de var ayrıca, 1976’da yürürlüğe girmiş bu sözleşme ve “apartheid”ı tanımıyor. Şimdi, aynı şeyleri tekrar etmek istemiyorum, tekrar girmeyeyim oraya “apartheid”ı çok açık olarak tanımlıyor ve bunun bir uluslararası suç teşkil ettiğini ve uluslararası toplumun tümüne yönelik bir saldırı olduğunu söylüyor. Şimdi, dolayısıyla “apartheid” rejimi uygulayan İsrail’e karşı devletlerin nötr durması mümkün değil, mutlaka bir şey yapılması gerekiyor.

Yapılması gerekenler ne? Bir kere, bunun önlenmesi gerekiyor, cezalandırılması gerekiyor. Bu bağlamda, mesela, İsraili yetkililerin yargılanması söz konusu olabilir. Nitekim, biliyorsunuz, 2021 yılında, bu sene, Uluslararası Ceza Mahkemesi savcısının talebi üzerine, bu mahkemenin Ön Yargılama Dairesi, Filistin’de İsraili yetkililerin işlediği suçlara ilişkin soruşturma açılabilceğine hükmetti. Filistin bir devlet olarak -işgal altında olan bir devlet ama devlet olarak- 2015’te başvuruyu yapmıştı ve Ceza Mahkemesi bu başvuruyu kabul etti. Dolayısıyla, şu anda soruşturma devam ediyor Ceza Mahkemesi bünyesinde. Bu önemli bir aşama tabii ki.

Burada uluslararası toplumun yükümlülüğü nedir peki? Kolektif yükümlülük, ülkelerin “apartheid” rejimi uygulamalarını şiddetle reddetmektir. Bunlara açıkça karşı çıkmak gerekiyor, sessiz durmakla olmuyor bu, mutlaka tepki göstermeleri gerekiyor; bunlara karşı olduklarını, bunu tanımadıklarını,

İsrail'in derhâl bundan vazgeçmesi gerektiğini söylemeleri lazım. Ayrıca, hiçbir şekilde bu "apartheid" rejiminin devamını sağlayacak İsrail'le iş birliği yani bunu sağlayacak, bunu kolaylaştıracak şekilde yardım yapmamaları gerekiyor İsrail'e. Yani, İsrail'in bu rejimi sürdürmesine imkân sağlayabilecek birtakım desteklerden mahrum bırakılması büyük önem taşıyor ve aynı zamanda hem Birleşmiş Milletler bağlamında hem de kendi aralarında İsrail'e karşı mutlaka ciddi bir çaba içinde olmaları gerekiyor.

Mesela, buradan belki şöyle bir sonuca varılabilir aslında: İsrail'e karşı mutlaka ambargo uygulanması gerekiyor. Nitekim, mesela, soğuk savaş döneminde biliyorsunuz, ne olmuştur? 1977 yılından itibaren Güney Afrika'daki bu ırkçı rejime karşı, sistematik ırk ayrımcılığı yapan "apartheid" sistemine karşı, beyaz azınlık rejimine karşı Güvenlik Konseyi ambargo kararı almıştır ve bu da... 80'lerde de bu ambargolar devam etmiştir. Hatta Genel Kurulun da kararları vardır ve orada da işte, mesela Güney Afrika'yla hiçbir şekilde -sporcularla, sanatçılarla falan- irtibat kurulmaması konusunda kararlar alınmıştır.

Şimdi, dolayısıyla, aynısının, hiç olmazsa en azından bunun İsrail'e karşı mutlaka yerine getirilmesi gerektiği kanaatindeyim. Bu çerçevede tabii hem Birleşmiş Milletlerin yükümlülüğü var ama aynı zamanda İslam İş Birliği Teşkilatının da benim görüşüme göre bu konuda bir ambargo kararı alması gerektiğini düşünüyorum; ekonomik, mali, ticari, askerî kapsamlı bir ambargo kararı alması gerekiyor İsrail'e karşı.

Tabii, aslında bakarsanız İsrail'i sadece "apartheid" devleti olarak tanımlamak da haksızlık olur yani İsrail daha büyük suçlar işliyor aslında çünkü mesela şunu söyleyebiliriz: Hiçbir zaman Güney Afrika "Bir suçluyu takip ediyorum." diyerek "apartheid" döneminde kocaman, koskoca binaları yıkmadı mesela ama İsrail bunu yapıyor.

İki, Güney Afrika'da herkes vatandaştı oysa Filistinliler bağlamında vatandaş olanlar çok küçük bir azınlık; 1,7 milyonluk kısmı vatandaş ki bunlar da zaten çok kötü muamele görüyor demiştik. Belki burada dedik zaten Güney Afrika'ya benzerlik olabilir ama bunun dışında işgal hattı olan bir halktan bahsediyoruz sonuçta. Dolayısıyla "apartheid"dan da kötü bir durum var, daha kapsamlı bir ihlal var aslında karşımızda yani o yüzden zaten sömürgeci yerleşik bir devlet kavramıdır bence İsrail. "Apartheid"dır, evet ama sömürgeci yerleşik bir devlet olduğu ortaya koyarsak, İsrail'in saldırgan bir devlet olduğu ve bütün o toprakları ilhak etmeye çalıştığını, hiçbir kurala kendisini bağlı saymadığını, bunu özellikle belirtirsek durum biraz daha değişebilir. Dolayısıyla, işin bu boyutuna da dikkat çekmek bence büyük önem taşıyor.

Tabii, Filistin meselesini bu tarihi bağlamından koparmaya hakkımız yok. Eğer meseleyi sadece 67 topraklarındaki işgal hukukuyla sınırlı görmeye kalkarsak o zaman sanki İsrail'in diğer tüm kazanımları yasal olduğu gibi bir sonuç çıkar ki böyle bir durum yok, kesinlikle böyle bir şey söyleyemeyiz. İsrail'in aslında varlığının bence sorgulanması gerekiyor hukuki olarak ama tabii, bugünkü konuşmam 67 sınırları bağlamında olduğu için oralara pek girmek istemedim açıkçası. Ama İsrail'in davranışına karşı uluslar toplumunun çok kapsamlı mücadele vermesi gerektiğini düşünüyorum. Yani, hiçbir şekilde İsrail'le uzlaşma imkânı yok, bu belli. Hepiniz biliyorsunuz, Oslo görüşmeleri aslında İsrail işgalinin daha çok derinleşmesine, ilhak politikalarının daha fazla güç kazanmasına vesile olmuştur; Filistinliler için ortada bir kazanç falan yoktur, üstelik yasa dışı yerleşikler daha da fazla yoğunlaşmış bu dönemde ve İsrail kendi imzalamış olduğu metinlere uymamıştır. "İsrail'le uzlaşma sağlamak gerekir. İsrail'i anlamamız gerekir." falan demek anlamsızdır, böyle bir şey mümkün değil. İsrail çok açık olarak...

Bir de şunu söyleyeyim: Mesela daha önce Batı Şeria'daki işgal rejimini savunurken İsrail şunu diyordu, "Burada güvenlik kaygıları var, o yüzden benim burada işgale devam etmem gerekiyor." iddialarda bulunuyordu ama daha sonraki süreçlerde -son birkaç on yılda diyelim isterseniz- İsrail

daha fazla “Eretz İsrail” söylemini “Büyük İsrail” söylemini kullanmaya başladı. Yani “Bu topraklar tarihi Yahudi topraklarıdır, bizim bunları vermemiz söz konusu olamaz zaten.” Yani, dolayısıyla, ortada oturulup konuşulacak bir şey yok. İsrail’e karşı uluslararası toplumun harekete geçmesi gerekiyor. Bu işgalci, ırkçı, yayılmacı, sömürgeci, barış tanımayan, sınırları bile belli olmayan güce karşı mutlaka uluslararası toplumun harekete geçmesi gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam...

PROF. DR. BERDAL ARAL – Sözlerimi burada bitirebilirim, sanıyorum aşağı yukarı bir saat konuşmuş oldum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Bitiyorsunuz, peki.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Sorularınız varsa tabii ki bunları da bildiğim kadarıyla cevap vermeye çalışabilirim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, çok ama çok teşekkür ediyoruz.

Can kulağıyla sizi dinledik. Bir kere ele alış tarzınız, en başta İsrail’in tarihsel sürecinden başlayarak, Cenevre Sözleşmeleri, 1977 Protokolü, yasaklanan fiillerin işgal altındaki topraklarda işlenmeye devam etmesi, akabinde hem de Birleşmiş Milletlere sunulan bir raporla çerçevelenen “apartheid” olma unsurları ve ne yapılması gerektiğiyle ilgili olarak açıkçası bize de çok fazla hem söz ve soru hakkı da bırakmadan efradını cami, ağyarını mâni çok net bir şekilde açıkladınız. Size çok çok teşekkür ediyoruz Hocam.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, burada gördüğümüz şey şu galiba: Hoyratça, hiçbir kural tanımaksızın ilerlemeye çalışan bir durum söz konusu. Burada, uluslararası toplumun, kurumsal nitelikteki uluslararası kurumların artık devreye girmesinin çok fazla geciktiğini, sizin de bahsettiğiniz gibi... O savcının da başına neler geldiğini biliyoruz Hocam, Uluslararası Ceza Mahkemesinde ön soruşturma izni veren savcının da başına gelenleri biliyoruz; ülkelere girişlerinin kısıtlanması, bunun yanı sıra birtakım değişik hususlarla ilgili maruz kaldığı durumlar söz konusu.

Biz de İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konunun bu Komisyonunda ele alınmasının çok önemli bir husus olduğunu, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bu anlamda İsrail’le ilgili tüm bu çalışmalarımızın neticesinde önemli bir rapor ortaya koyacağımız için tarihi bir sorumluluk hissediyoruz. Siz de bize burada çok büyük katkı verdiniz, çok teşekkür ederiz.

Hocam, son günlerde ben Roger Garaudy’nin “İsrail, Mitler ve Terör” isimli, yasaklanmış, kitapbevlerine baskı kurulmuş, bastıramadığı ama bizatihi kendi imkânlarıyla bastırıldığı bir kitaba göz atıyorum, galiba bu işin mesnedini ta oralara kadar götürmek mümkün ama bu ayrı bir mevzubahis tabii ki. Pozitif hukuk çerçevesinde bugün uluslararası sistemin kabul ettiği her türlü insan haklarını düzenleyen kurallar çerçevesindeki bakışımız da geldiğimiz noktada artık yani susmanın hiçbir çare getirmeyeceğini, İsrail’in amacının ne olduğunu bize net bir şekilde ortaya koyuyor.

Ben çok teşekkür ediyorum Hocam.

Açıkçası, benim herhangi bir sorum kalmadı.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Sağ olun, çok teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Arkadaşlarımızın içerisinde Hocamıza soru tercih edecek varsa söz verebilirim.

Hocam, bu arada arkadaşlarımızı sizinle tanıştırmak isterim ben. Hemen yanı başımda Komisyonumuzun Divan Üyesi olan Osman Nuri Gülaçar, AK Parti Van Milletvekilimiz; hemen yan tarafta Cengiz Demirkaya, AK Parti Mardin Milletvekilimiz; Ahmet Salih Dal, AK Parti Kilis Milletvekilimiz; Mahmut Tanal, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekilimiz; Enis Berberoğlu, Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul Milletvekilimiz; Metin Nurullah Sazak, Milliyetçi Hareket Partisi Eskişehir Milletvekilimiz; Ahmet Bey de Komisyonumuzun akademisyen uzmanlarından, o bu süreci sizinle istişarelere getirdi.

Çok teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, sorusu olan var mı?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim bir sorum var.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Ben teşekkür ederim.

Tüm milletvekili arkadaşlarımızla tanışmaktan da büyük mutluluk duydum.

Sizi hakikaten tüm ekip olarak tebrik ediyorum. Bu meseleyi ele almanızı gerçekten beni çok mutlu etti. İnşallah, bundan olumlu sonuçlar çıkar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – İnşallah.

Burada Mahmut Tanal Milletvekilimizin bir sorusu var Hocam.

Ben kendisine bırakıyorum sözü.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlar, değerli basın mensupları; değerli Hocam, eğitici, öğretici açıklamalarınız için çok teşekkür ediyorum. Şahsen kendi adıma çok yararlandım. Değerli Başkanımız kitabı da bizimle paylaştı, onu da en kısa zamanda detaylıca inceleme fırsatını inşallah bulacağız.

Gerçekten dediklerinize yürekten katılıyorum, yüzde yüz bir insanlık suçu işleniyor, bir insanlık dramı var; tüm dünyanın bu insanlık suçu karşısında sessiz kalmaması gerekmektedir. Benim sorum şu: 2010 yılında Mavi Marmara olayından sonra maalesef 2016 yılında Türkiye bir anlaşma yaptı İsrail’le. Sizin bu anlaşmayla ilgili düşünceleriniz nedir?

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Şimdi, tabii, 2016’daki anlaşma sonucu Türkiye’de başlayan bir soruşturma var, sanırım ondan bahsediyorsunuz, herhâlde Türkiye’de başlayan İsrail’in işlediği suçlara ilişkin; işte, 10 civarında vatandaşımızı şehit vermiştik ve epey sayıda yaralı var tabii. Burada Türk Ceza Kanunu’na uygun olarak Türkiye’de yargılama başlamıştı İsraili yetkililere ilişkin olarak. Türkiye’nin İsrail’le o dönem yaptığı anlaşma, uzlaşma çerçevesinde bu yargılama süreci durdurulmuş oldu yani Hükümet bunun böyle olmasını istedi ve yargılama süreci durmuş oldu. Benim bu konudaki görüşüm, tabii, ben açıkcası yargılama sürecinin devam etmesini isterdim, onu söyleyeyim çünkü ortada hakikaten bir insanlık suçu vardı ama siyasi görüşmeler ve siyasi beklenti, diplomatik beklentiler kimi zaman yargı süreçlerini olumsuz etkileyebiliyor tabii ki. Muhtemelen şu düşünülmüştü: Yani Türkiye’nin İsrail’le... İsrail başka konularda Türkiye’ye taviz verirken muhtemelen İsrail şunu demiştir: “Bu yargılama kesinlikle duracak, ben bunu istiyorum ama bunun karşılığında ben tazminat ödemeyi kabul ediyorum, özür diliyorum.” Gazze konusunda bir gevşeme falan gibi bir şeyler sanıyorum, söz vermişti. Bu müzakere sürecinde Türkiye, anladığım kadarıyla, İsrail’in bu pozisyonunu anlayışla karşılamış oluyor. Benim şahsi görüşüm, ben bundan mutlu olmadım tabii ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Metin Nurullah Sazak, Milliyetçi Hareket Partisi Eskişehir Milletvekilimiz, buyurun.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Sayın Hocam, verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ederiz; bizi aydınlattınız, sağ olun.

Şimdi, ihlal etmediği hiçbir insani hakkı kalmayan İsrail, Filistin’de işgal topraklarında bir devlet midir?

Ondan sonra, sözde çağdaş Batı’nın, dünyanın İsrail’e bakışı nedir? Yani uluslararası hukuk, insan hakları, Birleşmiş Milletler ve buna benzer etkili gözükten kuruluşlar ne gibi yaptırımlar yaptırmaktadır ya da yapmaya niyet etmekteledir?

Bizim işlerimize, iç hukukumuza müdahale eden; elçilerimizi, içeride de sözde aydınlarımızı, akademisyenlerimizi, gazetecilerimizi yönlendiren dünya İsrail’e gelince neden suskundur?

İsrail bu Cenevre Anlaşması veya diğer benzer anlaşmalardan muaf mı tutuluyor, yoksa bu anlaşmaları yöneten, uygulayan bunlar mıdır?

Sizin görüşleriniz nedir? Bunları sormak istiyorum yani dediklerinizde bu soruların bir kısmının cevapları var ama kendi görüşünüz nedir? Yani bu önleme, cezalandırma ya da ambargo diye yapmaması gerekenler bunu yapabilecek güçte midir, yoksa bunlar, bu güçleri kontrol edenler mi bunun esas müsebbipleridir?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Peki, teşekkür ediyoruz Metin Bey.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Ben teşekkür ederim.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Evet, şimdi, tabii, İsrail, devlet olarak bir kere normal bir devlet değil yani ben zaten bu görüşteyim. Konuşmamın zaten kapsamı aslında, İsrail devlet midir, değil midir ve işte, manda dönemi ve Genel Kurul kararları uluslararasına uygun mudur, bu süreç nasıl anlaşılmalıdır, selfdeterminasyon nedir; konu bu olmadığı için buralara girmek istemedim açıkçası. Ama benim görüşüm, açıkçası, İsrail bence normal bir devlet değil ve çok problem, hukuki açıdan varlığı sorgulanabilecek bir devlet benim görüşüme göre...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Nasıl hocam, duymadık.

PROF. DR. BERDAL ARAL – ...ama şimdi oraya girersem konu dışına çıkarım diye bir endişe ediyorum, kapsam dışına çıkarım diye şey diyorum açıkçası.

Bir şey mi dediniz, pardon?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, bir devlet dediniz, ne devleti dediniz, onu anlamadım.

PROF. DR. BERDAL ARAL – İsrail’in normal bir devlet olduğunu düşünmediğimi söyledim ve hukuki olarak aslında pek çok yönden sakıt bir devlet olduğunu düşünüyorum kendi adıma.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Ha, sakıt bir devlet, hukuki olarak sakıt devlet.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Bırakın işin meşruiyet tarafını... Meşruiyet ayrı, zaten meşru olmadığını düşünüyor pek çok insan. Mesela İslam dünyasındaki halklara sorarsanız bunlar muhtemelen İsrail’in meşru olmadığını söyleyecektir size, büyük çoğunluk. Ama ben hukuki olarak aslında sorunlu olduğunu, bırakın işin meşruiyet tarafını hukuki olarak sorunlu olduğunu düşünüyorum ama buraya girmeyeyim, konu dışına çıkarım diye endişe ediyorum açıkçası, oraya girmiyorum. Ama ben, İsrail’in normal bir devlet olduğunu düşünmüyorum öncelikle yani İsrail bir kere sınırları bile belli olmayan bir devlettir, anayasası... Özellikle anayasa yapmıyorlar, pek çok nedeni var ama bir tanesi de sınırlarının belli olmaması. İsrail, hiçbir şekilde kendini kurallara bağlı saymayan, ahlaksız, hukuku kabul etmeyen, ırkçı ve genişlemeyi kafaya koymuş ve bunun için her türlü tezgâhı çevirmeye açık, saldırgan bir devlet. Yani İsrail’le ilgili hani iyi bir şey bulsam, söylesem diyorum, bulamıyorum bir türlü. Mesela,

ABD'nin de yani emperyalisttir, şudur, budur ama mesela ABD'yle ilgili bazı ufak tefek iyi şeyler bulabiliriz, tabii ki bulabiliriz ama İsrail'le ilgili bunu bulma şansımız pek yok. Yani hakikaten bir kangren gibi oraya yerleşti, bu bölgeye bir hançer gibi saplandı ve sürekli sorun çıkartıyor; asla barış istemiyor bölgede. Bu da ayrı bir şey yani o da İsrail iç politikasıyla ilgili, İsrail kimliğiyle ilgili bir şey. İsraililer kendi başlarına kaldıkları zaman bir arada yaşayamayan bir topluluk aslında. Ortak bir yönleri falan da yok bunların; tek ortak yönleri nefret, kin ve saldırganlık Araplara karşı ve başkalarına karşı. Ve istediği ülkede operasyon yapıyor İsrail, onu da söyleyeyim ben. Mesela, Irak'ta 1981'de Irak'ın nükleer tesislerini vurdu. Sudan'a birkaç kere saldırdı son yıllarda. Suriye'yi artık arka bahçesi olarak görüyor, sürekli Suriye'ye saldırıyor. İran'a saldıracağından bahsediyor, İran'da operasyonlar yapıyor. Tunus'a 1985'te operasyon yaptı ve 50 civarında Filistinliyi öldürdü. Yani inanılmaz bir şey bu! Hakikaten uluslararası çalışan birisi olarak hayretler içinde kalıyorum, buna nasıl izin veriliyor? Yani normal bir devlet olduğunu düşünmüyorum tabii ki.

Evet, şimdi diğer sorulara geleceğim. Uluslararası toplum, Batı... Açıkça şunu söyleyelim: Batı dünyası İsrail'in varlığını çok önemsiyor çünkü onların görüşüne göre, Nazilerin ve başka bazı Avrupalıların Yahudi halkına karşı işlemiş olduğu soykırım nedeniyle bunlara devlet kurmak, kurdurmak Batı dünyasının bir sorumluluğudur, vicdani bir sorumluluğudur; onların görüşüne göre. Ha, tabii "İyi de Filistinlilerin ne kabahati var burada?" diye sorabiliriz, tabii ki onu sorarsak işin içinden çıkamayız, tabii ki öyle. Ama onların görüşünü söylemeye çalışıyorum.

İkinci nokta: Onlara göre İsrail, Batı uygarlığının bir uzantısı aslında. Yani modern, laik -gerçi ne kadar laik o da tartışmalı ya, neyse- modernleşmeci, çağdaş, Batılı değerleri yansıtan, liberal değerleri yansıtan; böyle Arap denizi içinde bir ada yani medeni, çağdaş, Batılı değerleri savunan bir ada ve Batılı çıkarları savunan bir karakol aynı zamanda. Şimdi, mesela, Arap dünyasında ya da İslam dünyasında antiemperyalist bir çıkış olursa, ciddi bir bütünleşme süreci gündeme gelirse İsrail burada çok kullanışlı bir araç aslında yani bunu sabote etmek için hazır bekliyor orada zaten. Mesela, Mısır'daki 2013'teki askerî darbenin arkasındaki güçlerden biri de İsrail'dir tabii ki ya da Suriye'de Esed rejiminin gitmesini istemeyen unsurlardan biri de yine İsrail'dir. Dolayısıyla, Batı için İsrail çok önemli bir ortaktır.

Artı bir de şu var: Mesela, bir sürü Yahudi Batı'da yaşamaktadır, Amerika'da ve İngiltere'de var ve bunlar iyice asimile olmuşlardır ve çok öncü konumdadırlar, mesela, medyada, sermaye çevreleri içerisinde, üniversitelerde Yahudiler çok etkindir. Ve size şunu söyleyeyim: Mesela, üniversitelerde bile zaman zaman siyonizme karşı çıkan birtakım akademisyenler rahatlıkla -özellikle son dönem daha da artmaya başlamıştır bu- üniversitelerden atılmaya başlamıştır artık, iş o noktaya varmıştır; bu kadar etkili ve güçlüdürler bunlar. Yani şunu söylemiyorum: Hani Batılılar genellikle Yahudileri çok seviyorlar. Benim görüşüme göre, bir kitleyi sevmek ya da sevmemek çok da anlamlı değil yani mesela, ben kişisel olarak Yahudilere karşı bir insan değilim, benim onlarla... Bir Müslüman olarak, zaten Osmanlı'da bir sürü Yahudi yaşıyordu sonuç olarak, bizim onlarla ne problemimiz vardı ki, niye olsun? Herkese insan gözüyle bakmak lazım. Ama benim burada sözünü ettiğim siyonizm yani siyonist yayılmacılık... Filistin'e ve aslında tüm bölgede yayılma çabası siyonistler için artık bir saplantı hâline gelmiş. Yani bu saplantı sadece bugün yok, daha başlangıçtan itibaren siyonistler şunu açık açık söylüyorlar zaten: "Biz bütün Filistin'i istiyoruz." Hatta daha da ötesi var, o zaman komplo teorisine girer diye korkuyorum oraya girmeyeyim ben şu an "Nil'den Fırat'a kadar" söylemi var, oraya girmeyim, ben uluslararası hukukçuyum sonuç olarak. Dolayısıyla, sorumuz "Batılılar nasıl bakıyor İsrail'e?" Yani İsrail'e ciddi bir düzeyde zarar verecek herhangi bir işte bulunmak istemiyorlar.

Bir başka nokta da şu: ABD için İsrail çok önemli stratejik ortak. Yani ABD İsrail'siz Orta Doğu'da yapamaz, öyle düşünüyorum çünkü İsrail bölgeyi çok iyi tanıyor, istihbaratı çok güçlü. Bölgedeki çok şeyi biliyor İsrail istihbaratı ve ABD, İsrail'in bilgi vermesini istiyor. Karşılıklı bir sürü operasyon yapıyorlar, kirli operasyonlar yapıyorlar beraber. Avrupalılar da Amerika'dan ayrılmak istemiyorlar

yani ABD'nin küresel sistem içindeki hegemonyası Avrupalılar için önemli bir ön şart çünkü Çin'in ya da Hindistan'ın ya da Rusya'nın güçlenmesi Avrupa'nın biraz daha marjinalci olmasına sebep olabilir yani jeopolitik güç mücadelesinde Avrupa biraz geriye kayabilir ama Avrupalılar ABD'nin kuyruğuna takılarak biraz daha etkinlik sağlıyorlar siyasi ve askerî olarak dünyada; mesela, NATO burada çok önemli biliyorsunuz. Dolayısıyla, bütün bu unsurları düşündüğümüz zaman İsrail'e yönelik olarak bunların niye bu kadar yumuşak tavır aldığını anlamak sanıyorum mümkün olabilir.

Bir de tabii, terörizm söylemi var. Yani Batı'daki medyayı okuyan birisi... Her ne kadar bunlar "Biz çok objektifiz." deseler de aslında İslami direnişçilere yönelik çok ciddi bir ön yargı var ve bunları hemen terörist olarak kodlama anlayışı. Bu, sadece Filistin için de geçerli değil aslında şu anda. Mesela, Afganistan'da Amerikalılara karşı savaşanlar da terörist olarak görünüyordu ya da işte, Çeçenler de terörist olarak tanımlanmıştı, son dönemde tanımlanmaya başlanmıştı; aynı şekilde, Keşmir için de belki aynı şeyleri söyleyebilirim. Dolayısıyla, böyle bir algı söz konusu yani herhangi bir şekilde, herhangi bir grubun direniş grubu olması... İster İslamcı olsun, ister sosyalist, isterse milliyetçi olsun fark etmiyor; antiemperyalist duruşunuz varsa siz de aslında bir terörist olarak kodlanabiliyorsunuz artık. Ben mesela, doktorayı İngiltere'de yaptım -daha önce de Sayın Başkan bahsetmişti- doktora sırasında doğal olarak bir sürü insanla tanıştık ve şöyle bir yaklaşım var onlarda: "İşte, Filistinliler niye silaha sarılıyor kardeşim, Filistinliler de silah kullanmasın yani, biraz daha sabırlı olsunlar." Ben de onlara şu soruyu soruyorum: Peki, ne yapsınlar, tamam, tavsiye ne, ne yapsın bu adamlar? Adamlar yok oluyor yani aynen Amerika'daki Kızılderililer gibi yok olacak bunlar böyle giderse. O zaman çözüm yok ama zaten Batı'da hâkim düşünce "Batı dışı dünyadaki sorunları çözmek bizim işimiz mi, bize ne? Bizi ilgilendirmiyor ki yani bize ne Filistin'den, üstelik bunlar Araplar, hani Hristiyan olsa anlarım." Gerçi Araplarda, Hristiyanlar da var ama çoğunluk Müslüman sonuçta.

Yaptırım meselesi. Yani Avrupa Birliği mesela yaptırım getirebilir mi? Avrupa Birliği şöyle sınırlı bir yaptırım getiriyor aslında, o da şu: Mesela işgal topraklarında üretilen şarapları satın almıyor Avrupalılar, Avrupa Birliğinin kararı var bu konuda, işgal topraklarında üretilen şarabı satın almıyor mesela. Yani orada yatırım yapanlara yönelik olarak birtakım kısıtlamalar getiriyor Avrupa Birliği. Bu anlamda Avrupa Birliği hiç olmazsa ABD'ye kıyasla belki liberal kaygılarının daha güçlü olmasından dolayı biraz daha sanki bazı konulara tavır alma gereği duyuyor ama bunlar çok böyle minimal şeyler ama ana meselelerde, mesela Filistin meselesinde Filistin'in yanında durmuyorlar çok açık olarak. Yani söyledikleri şey "Batı Şeria'da, Doğu Kudüs'te, Gazze'de bir Filistin devleti kurulsun." Tamam, nasıl kurulsun ama? A) nasıl kurulacak bu devlet? B) yerleşimler ne olacak? C) dönüş hakkı olacak mı, olmayacak mı? D) egemenlik meselesi. Bu konulara çok açık bir tavırları olduğunu söyleyemiyoruz.

Aslında, bir bakıma şu da söylenebilir: "İyi de Bosna'ya çözüm getirdiler mi sanki?" Yani Filistin'i tamam, çözdük, peki Bosna? Kendi aralarında yaşayan Müslümanlardı bunlar yani Avrupalılardı bunlar. Boşnaklar "Biz Avrupalıyız." diyorlardı. Bosna sorununu bile çözemedi yani. Şimdi, dolayısıyla...

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, son günlerde orada da bir kıvılcım var.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Efendim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Son günlerde Bosna'da da bir kıvılcım var, çok tedirgin Boşnaklar.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Evet, inşallah bir şey olmaz. Türkiye'nin arabulucu olmasını, Türkiye'nin devreye girmesini ben çok önemsiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Geldi, Mirolad Dodik de geldi dün.

PROF. DR. BERDAL ARAL – Umarım, tarih tekerrür etmez diye ümit ediyorum açıkçası.

Ama benim açıkçası, bu ambargo meselesi konusunda hani, Güvenlik Konseyinden bir beklentim yok tabii ki siz de biliyorsunuz, Güvenlik Konseyinde karar alınamaz çünkü ABD var orada ama şöyle bir mekanizma var, yani uluslararası hukukçu olarak bunu söylemem lazım, biraz sıkıcı olabilir belki ama: Güvenlik Konseyinin 1950 yılında Genel Kurula devrettiği çok önemli yetki var aslında, 1950. Barış için birleşme kararı, 1950 bu, barış için birleşme kararı. Bu karar çerçevesinde, Genel Kurul, eğer Güvenlik Konseyi bir sürekli üyenin vetosu nedeniyle karar alamıyorsa o zaman Genel Kurul burada devreye girebiliyor. Yani, Güvenlik Konseyinin üyelerinin çoğunluğu eğer sorunu Genel Kurul'a iletirse Genel Kurul yirmi dört saat içinde toplanır ve bu konuda her türlü eylem planını içeren karar alabilir ama tavsiye kararı alabilir tabii ki tavsiye çünkü Genel Kurul bağlayıcı karar alamaz ama tavsiye kararı alınabilir; böyle bir şey mümkün. Şimdi, bir şeyin tavsiye niteliğinde olması onun yerine getirilmeyeceği anlamına gelmez ki. Sen, eğer uymak istiyorsan uyarısın zaten yani. Dolayısıyla, benim ön görüşüm şu: Bir zaman sonra umarım ki Genel Kurul İsrail'e topyekûn ambargo kararı alır. Ama tabii, karar almak da yetmez, onu da söyleyelim. Mutlaka bunu denetleyecek bir mekanizma kurmak gerekir çünkü birileri bunu uygulamak istemeyecektir muhtemelen. O yüzden karar almak önemli; çok detaylı olması lazım, bir mekanizma kurmak lazım. Eğer o mekanizma hayata geçirilmiyorsa, İsrail buna karşı yine tavrını değiştirmiyorsa o zaman, askerî güç kullanımının da devreye girmesi gerektiğini düşünüyorum kendi adıma; bütün bunlar yapılabilir. Avrupalılar tabii ki muhtemelen buna karşı çıkacaklar ama büyük çoğunluğu bunu destekleyecektir diye düşünüyorum. Tabii, bu konuda ciddi bir lobi çalışması yapılması lazım, sivil toplumun da ilişkiye girmesi lazım; farklı örgütlerle, Afrika Birliği gibi, Bağlantısız Devletler Grubu gibi, Avrupa Birliği gibi birtakım gruplarla ilişkiye girmek lazım. Ama Avrupa Birliği dedim ya, Avrupalıların bu konuda, ambargo kararı konusunda en azından büyük çoğunluğu bunu desteklemez ama muhtemelen... Bak şunu da söyleyeyim: Mesela, daha vicdanlı, sosyal demokrat geleneği daha güçlü birtakım Kuzey Avrupa ülkelerinin bunu destekleyebileceğini düşünüyorum açıkçası kendi adıma. Ama bu konuda mutlaka İslam dünyasının adım atması lazım. Tabii, şunu da göstermesi lazım İslam dünyasının: “Öncelikle ben ambargo uyguluyorum İsrail'e karşı, önce ben uyguluyorum.” Topu sürekli başkalarına atmaya gerek yok, önce sen ne yapacaksın onu göster bakalım. Bana göre, İslam İşbirliği Örgütü'nün mutlaka İsrail'e karşı topyekûn ambargo uygulaması gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Çok teşekkür ediyoruz Hocam. Böylelikle toplantımızı tamamladık. Sizlere hassaten, özellikle tekraren çok çok teşekkür ediyoruz. İnşallah bir başka vesileyle fiziken de burada olmanız dileğiyle Hocam.

PROF. DR. BERDAL ARAL – İnşallah.

CENGİZ DEMİRKAYA (Mardin) – Başkan, sunumunu alabilir miyiz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Zaten, tutanaklara geçiyor sunum; tutanaklarımızdan, oradan alabiliriz.

CENGİZ DEMİRKAYA (Mardin) – Tamam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI HAKAN ÇAVUŞOĞLU – Hocam, çok teşekkürler, çok sağ olun.

Değerli arkadaşlar, bugün gerçekleştirmiş olduğumuz toplantı böylelikle sona ermiştir, toplantıyı kapatıyorum, hepinize çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Kapanma Saati:12.03

